

Nasmijani Stuško

Broj 25. | Godina 21. | svibanj 2019.

List učenika Srednje
turističko-ugostiteljske škole
u Mostaru

AKTIVNOSTI

Našim
učenicama
nagrada za
najbolji portfolio

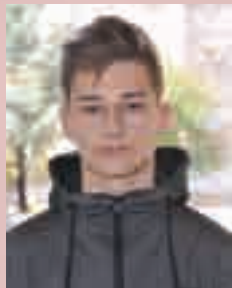
Rad i poštenje
se na kraju
uvijek isplate!

Razlike su
preMostive!

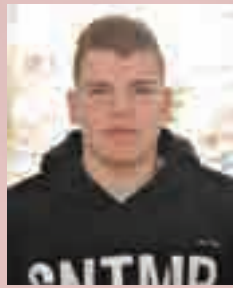
Srednja turističko-ugostiteljska škola bogatija za zanimanja nutricionist, pekar i mesar

Tehničar nutricionist novo zanimanje u našoj školi

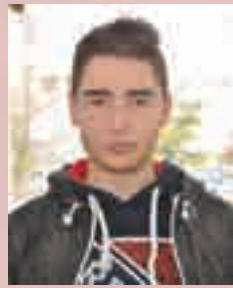

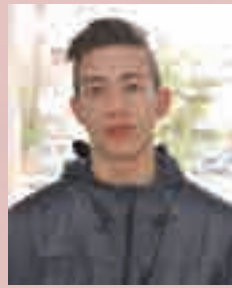
Danijel Kolobarić

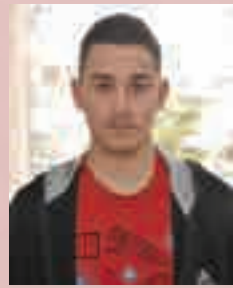
Darijo Krešić

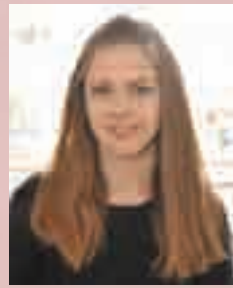
Edi Maksumić

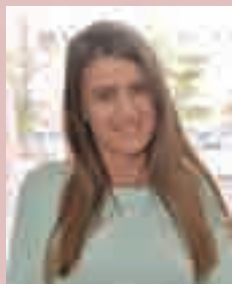
Filip Barić

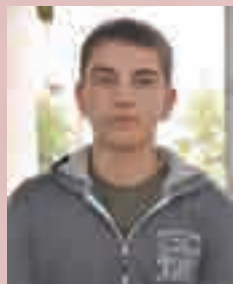
Ivan Vidačak

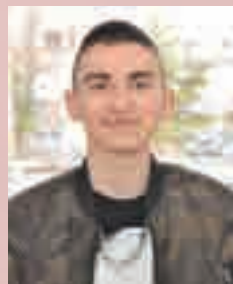
Ivana Pandža

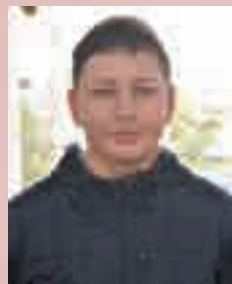
Ivana Šilić

Josip Matešković

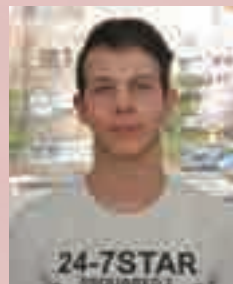
Jure Pandža

Leonardo Čuljak

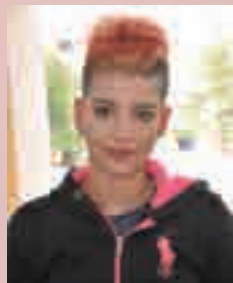
Luka Cvitković

Mario Ćorić

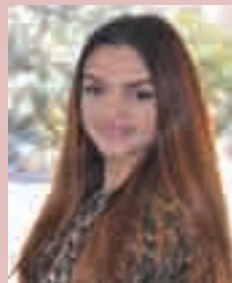
Martin Zelenika

Nikolina Erdelić

Nikolina Soldo

Renata Morina

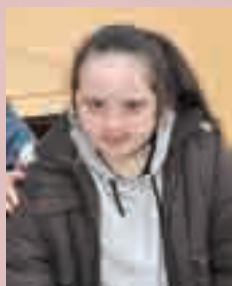
Renato Musa

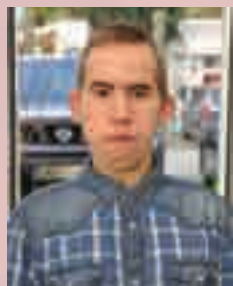
razrednik Marinko Vrljić

3. bc konobari/kuhari

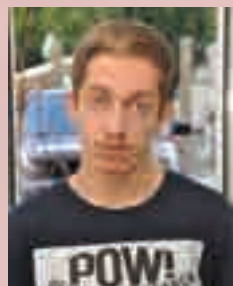
Pomoćni kuhari

Antonela Jeličić

Denis Puce

Josip Stojić

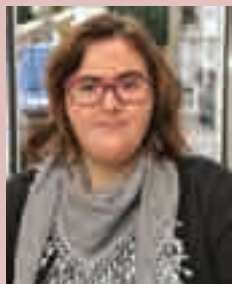
Kristijan Lučić

Petar Grbavac

razrednik Vlado Jurić

Sara Salković

NASMIJANI STUŠKO

list učenika

Srednje turističko-ugostiteljske

škole u Mostaru

Ulica Stjepana Radića 3

88000 MOSTAR

Telefon/faks: +387 36 320 107

e-mail: nasmijanistusko@gmail.com

Za nakladnika:

ravnatelj Perkan Pervan

Glavna i odgovorna urednica:

Blanka Kolenda, prof.

Fotografije:

Marin Knezović - Lupino

Grafičko oblikovanje i tisak:

IC štamparija

Naklada: 350 primjeraka**Uredništvo:**

Sunčica Laganin

Sara Pavlović

Ana Perić

Ena Vidačković

Barbara Damjanović

Dragana Marijanović

Iva Cvitković

Valentina Mijočević

Inga Anđelić

Jelena Soldo

Kristina Odak

Iva Baketarić

Rebecca Primorac

Ana Antunović

Marija Arapović

Gabriela Boras

Vedrana Šabanović

Anđela Modraković

Nina Barić

Tomica Miljko

Dragi naši čitatelji!

Još jedan broj našega školskog lista Nasmijani Stuško je ugledao svjetlo dana, i to po 25. put! I u ovom smo broju nastojali biti zanimljivi, informativni i zabavni pa se nadamo da će svatko naći nešto za sebe.

Popratili smo sva zbivanja u našoj školi, obilježili smo sve bitne datume, sudjelovanja naših učenika i profesora na natjecanjima i u projektima, odlaske na izlete, popratili smo aktivnosti Vijeća učenika i našega odjela učenika s posebnim potrebama. U novome broju donosimo i osvrt našega ravnatelja Perkana Pervana na sve važnije

Urednikova riječ

aktivnosti u našoj školi, kao i planovima za budućnost. Također donosimo intervju s našim dobročiniteljem i prijateljem naše škole Vladom Lekom, direktorom restorana Europa Milom Čarapinom te učenicom generacije Ivonom Šunjić.

U ovome se broju, kao i dosad, nalaze stranice na stranim jezicima, raspjevane stranice naših pjesnika, literarni uradci, sportski kutak, različite zanimljivosti, vicevi, osmosmjerka, strip i još mnogo struč-

nih i zabavnih tema. Trudili smo se napraviti još jedan broj našega školskog lista koji će biti zanimljiv te se nadam da smo u tome i uspjeli.

Na kraju želim zahvaliti članovima Novinarske sekcije koji su vrijedno kreirali novine, dolazili na sastanke i pisali članke, kao i svim ostalim učenicima i mojim kolegama koji su sudjelovali u izradi lista i bez kojih Stuško ne bi bio ovako sadržajan.

Blanka Kolenda, prof.

Naša vrijedna profesorica Blanka Kolenda vodi Novinarsku sekciju u Srednjoj turističko-ugostiteljskoj školi već dugi niz godina i zaslužna je za izdavanje godišnjeg primjerka školskog časopisa Stuško. Uz to što ona Novinarskoj sekciji poklanja svoje vrijeme i živce, dok učenici ulažu ideje i trud, njoj možemo zahvaliti za ostvarenje cjelokupnog procesa. Velikim trudom, kompromisom i mnogobrojnim sastancima izradi se jedan primjerak školskih novina godišnje. Učlaniti se mogu svi učenici

Novinarska sekcija

puni ideja i spremni na trud, od prvog do četvrtog razreda. Članovi Novinarske sekcije pišu o zadanim temama i pokušavaju ih učiniti zanimljivima za učenike. U novinama možemo pronaći razne teme, od aktualnih školskih događanja, članaka na stranim jezicima, recepata, testova i anketa do osmosmjerki, zabavnih kutaka, stripo-

va i viceva. Sve to pripremaju i sastavljaju učenici, članovi Novinarske sekcije. Cijenimo trud naših učenika i podupirimo ih da ustraju u toj tradiciji. Nadamo se da vam se već sviđa novi broj Stuška!

Ena Vidačković, 3. a

Uvodna riječ ravnatelja Srednje turističko-ugostiteljske škole Mostar Perkana Pervana

Vlada ogroman interes za zapošljavanjem naših učenika

Sravnateljem Srednje turističko-ugostiteljske škole Perkanom Pervanom razgovarali smo o svim aktivnostima u ovoj školskoj godini, uvođenju novog zanimanja tehničar nutricionist, uređenju škole te planovima za budućnost.

Čestitao bih svim našim bivšim i sadašnjim učenicima i djelatnicima te prijateljima naše škole ovih 66 proteklih godina uspješnoga rada. Kao što je poznato, Škola je u tekućoj školskoj godini pripremila tri nova zanimanja – pekar, mesar i nutricionist. Jako sam ponosan na upis u ovoj nastavnoj godini jer smo prvoga dana prvoga upisnog roka upisali 80 učenika, što je svakako bio najbolji upis od svih srednjih strukovnih škola u Mostaru.

Inače, planovi u obrazovanju bi trebali biti takve prirode da se prate potrebe tržišta rada, da se poštuju standardi u obrazovanju i da se prihvaćaju iskustva školskih sustava iz zemalja gdje su uočeni vrhunski rezultati. Škola je uspjela i ove godine u vlastitom aranžmanu osigurati praktičnu nastavu za svoje učenike, posebice za tri odjela učenika s intelektualnim poteškoćama, gdje su za tu namjenu potrebna velika sredstva.

Za iduću školsku godinu planiramo upisati sva zanimanja koja imamo u svome programu (hotelijsko-turistički tehničar, tehničar nutricionist, kuhar, kobar, pekar, mesar te pomoćna zanimanja). Škola također oprema učionice i nabavlja nastavna sredstva sukladno svojim mogućnostima te smo tako ove godine dvije učionice opremili pametnim pločama, kabinet za nutricioniste po najsuvislijim standardima i obnovili kuharsku radionicu s najmodernijom opremom.

Ravnatelj naše škole
Perkan Pervan

Ono što nismo uspjeli proteklih godina, a i ove nastavne godine, jest neodlazak na međunarodna i domaća natjecanja. Poznato je da smo mi najuspješnija strukovna škola u Bosni i Hercegovini nakon rata na međunarodnim i domaćim natjecanjima iz struke, ali nažalost već nekoliko godina ne idemo na natjecanja zbog nedostatka financijskih sredstava. Naglašavam da smo i ove godine dobili pet-šest ponuda da predstavljamo BiH na domaćim i međunarodnim natjecanjima, ali zbog već navedenih razloga, to se nije dogodilo. Također bih istaknuo da vlada ogroman interes za zapošljavanjem naših učenika jer svakodnevno dobivamo zahtjeve iz Hercegovačko-neretvanske županije, Republike Hrvatske, a posebice Njemačke.

Na kraju poručujem našim sadašnjim i budućim učenicima da ih s velikim zadovoljstvom odgajamo i obrazujemo, da mnogi od njih svoje usavršavanje nastavljaju u našoj školi, a oni s najboljim rezultatima su dobrodošli za buduće generacije kao njihovi nastavnici, odnosno mentori.

Uredništvo

Škola također oprema učionice i nabavlja nastavna sredstva sukladno svojim mogućnostima te smo tako ove godine dvije učionice opremili pametnim pločama, kabinet za nutricioniste po najsuvislijim standardima i obnovili kuharsku radionicu s najmodernijom opremom

Tradicionalna manifestacija „Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje“

Naša škola tradicionalno na Danima kruha

Dane kruha i zahvalnosti za plodove zemlje i ove su godine tradicionalno obilježile osnovne i srednje škole s područja Mostara koje su na svojim štandovima na šetnici Nikole Šubića Zrinskog ponudile mirisna peciva, kruh, kolače, voće i povrće.

Učenici naše škole ovom su prilikom proslavili i Svjetski dan kuhara koji se obilježio nekoliko dana ranije te su na svojem štandu ponudili zdravu juhu od tike, što je posjetiteljima bilo jako zanimljivo, te zdrave *muffine* od mrkve, kao i mnoštvo zalagajčića i minjona.

Zajedno s profesoricom izradili su prigodne letke koje su darivali posjetiteljima kako bi isprobali recepte u svojem domu. Na letku su se mogle pronaći neke zanimljivosti o kruhu:

- radnicima u Egiptu su nadnice često isplaćivane u porcijama kruha

- u Egiptu su uz pokojnikovo tijelo u grobnice stavljali zalihe kruha

- grčki mislilac Platon zamišljao je idealnu državu u kojoj bi svi stanovnici dočekali zdravu starost hraneći se kruhom od cjelovitog zrna

- rimski pekari morali su tadašnjim aristokratima za svako jelo poslužiti odgovarajuću vrstu kruha

- u srednjem su vijeku umjesto tanjura koristili komad starog kruha koji su nakon pojedenog jela najčešće davali sirotinji ili čak psima

- 1928. godine započela je era narezanog kruha kada je Otto Frederick Rohwedde izmislio stroj koji istovremeno reže i zamata kruh

- u jednom britanskom muzeju i danas je moguće vidjeti štrucu kruha koji su Egipćani napravili i ispekli prije otprilike 5000 godina

- najteži dio pečenja kruha je čekanje da se ohladi; kada ga onako vrućeg i rumenog izvadite iz pećnice, minute će se činiti kao sati.

Antonija Krišto,
stručna nastavnica

STUŠ na 8. sajmu srednjih škola grada Mostara

Osmi po redu Sajam srednjih škola grada Mostara održao se 29. travnja 2019. u zgradi Vlade Federacije BiH u Mostaru. Više od 20 škola predstavilo je kroz raskošne štandove svoje ponude i zanimanja. Na sajmu je više od 1800 budućih srednjoškolaca s područja Mostara bilo informirano o programima srednjih škola, kao i mogućnostima zapošljavanja nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja.

Zainteresiranost za našu školu bila je velika, a posebno pozornost među budućim srednjoškolcima privuklo je naše novo zanimanje nutricionist koje smo predstavili na prošlogodišnjem sajmu zajedno sa zanimanjima pekar i mesar.

Županijski ministar prosvjete Rašid Hadžović rekao je kako je ovo okupljanje i prezentiranje svih mostarskih srednjih škola postalo korisna i lijepa tradicija.

Ivana Bazina, prof.

U sklopu Sajma srednjih škola grada Mostara

Posjet Muzeju Hercegovine

U sklopu Sajma srednjih škola grada Mostara učenice četvrtog razreda Vana Antonela Ćorić i Ena Krtalić, uz pratnju profesorice Ivane Bazina, posjetile su Muzej Hercegovine.

Bogatstvo, raznolikost i kreativno stvaralaštvo može se vidjeti u Muzeju Hercegovine u Mostaru, koji je postao riznicom kulturno-povijesnog nasljeđa, čuvarom memorije i ustanovom koja daje specifič-

nost mostarskoj sredini, a to je kulturna baština i mogućnost njezine prezentacije kroz različite oblike kulturnog života i aktivnosti.

Muzej Hercegovine osnovan je 1950. godine s ciljem da

pronalaži, prikuplja, čuva i javnosti prezentira bogatu kulturno-povijesnu baštinu Mostara i Hercegovine. Muzej u okviru svojih zbirki raspolaže s više od deset tisuća muzejskih predmeta, dokumenata, fotografija i drugog muzejskog materijala. Profesorica i učenice bile su oduševljene arheološkim, etnografskim, rukopisnim, književno-povijesnim i drugim eksponatima i sadržajima u izložbenom prostoru i depozima Muzeja. Oni na vrlo živ i slikovit način u kontinuiranom pregledu oslikavaju i svjedoče o burnim zbivanjima koja su se neprestano odvijala na hercegovačkom i mostarskom tlu. Stalnost i intenzitet tih događaja potvrđuju brojni ostatci prošlih vremena koje čuva i baštini Muzej Hercegovine koji doista vrijedi posjetiti.

Ivana Bazina, prof.

Različite aktivnosti u okviru Sajma srednjih škola u Mostaru

Mostar - europska prijestolnica kulture 2024.

Jedna od aktivnosti Sajma srednjih škola bila je i istraživanje u sklopu projekta Mostar - europska prijestolnica kulture 2024. Naš tim u istraživanju detaljnije se odlučio baviti pitanjem različitosti religija u Hercegovini. Tim

su povodom članovi tima iz naše škole profesorice Tanja Čavar i Ivana Bazina te učenice Vana Antonela Čorić i Ena Krtalić posjetili Franjevačku crkvu, knjižnicu i samostan sv. Petra i Pavla, manastir Žitomislići i pravo-

slavnu crkvu u Blagaju te Nezir-aginu džamiju. Kroz religije se miješaju i različite kulture i običaji, sve različite i sve bitne, jer bez njih Mostar ne bi bio religijski i kulturni mozaik kakav je zapravo danas.

Razlike su preMostive!

U sklopu Sajma srednjih škola 9. travnja je organizirana zajednička aktivnost izrade portfolio prezentacija u zgradi Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Članovi našeg tima bili su: JU Srednja ekonomska i ugostiteljsko-turistička škola, Srednja turističko-ugostiteljska škola, JU Srednja tekstilna i poljoprivredna škola, OŠ Petar Bakula i OŠ Mujaga Komadina.

U sklopu istraživanja "Mostar - europska prijestolnica kulture 2024.", tim je odlučio da se u istraživanju detaljnije bavi pitanjem različitosti religija u

Hercegovini pa je slogan portfolioja glasio "Razlike su preMostive!"

Predstavnice naše škole u projektu bile su učenice Maria Ema Mijan, Ena Krtalić i Vana Antonela Čorić, uz pratnju mentorice prof. Ivane Bazina. Pored profesionalnog rada i obavljanja zadataka, ostvarili smo prijateljstva koja će sigurno rezultirati nastavkom suradnje škola.

Ivana Bazina, prof.

Civitasov projekt „Građanin“

Našim učenicama nagrada za najbolji portfolio

Naše maturantice: Sara Pavlović, Ivona Šunjić, Matea Kraljević, Marita Krešić, Sunčica Laganin, Ana Maria Vidović, Ivana Šušnja i Maria Ema Mijan sudjelovale su na natjecanju s temom "Prava djece s ulice", gdje su govorile o problemu dječjeg prosjačenja

Naša škola je 16. travnja 2019. godine sudjelovala u projektu „Građanin – Civitas“. Projekt je dio obrazovanja za demokraciju i ljudska prava, u kojem učenici imaju priliku da u učionicama i zajednici vježbaju buduću ulogu građana u demokratskom društvu.

Svake godine u projektu sudjeluje oko 40 000 učenika osnovnih i srednjih škola iz cijele Bosne i Hercegovine. Projekt „Građanin“ je jedini zajednički dio sva tri nastavnička plana i programa u našoj zemlji. Naše maturantice: Sara Pavlović, Ivona Šunjić, Ma-

tea Kraljević, Marita Krešić, Sunčica Laganin, Ana Maria Vidović, Ivana Šušnja i Maria Ema Mijan sudjelovale su na natjecanju s temom "Prava djece s ulice". Govorile su o problemu dječjeg prosjačenja koji je na našu žalost vrlo često zastupljen na ulicama našega grada. Istraživale su, provodile ankete u školama te razgovarale s nekim državnim institucijama. Njihov trud se na kraju isplatio - osvojile su 4. mjesto i nagradu za najbolji portfolio, a sve to uz pomoć njihove mentorice prof. Bernadice Milićević.

Sara Pavlović, 4. a

Sudjelovanje na simulaciji Europskog parlamenta mladih BiH

Naša škola je bila pozvana na simulaciju Europskog parlamenta mladih Bosne i Hercegovine kao jednu od sajamskih aktivnosti. Simulacija se održala 9. i 10. travnja 2019. godine, a sudjelovalo je ukupno 50 srednjoškolaca te studenti dvaju pravnih fakulteta. Našu školu su predstavljale učenice Valentina Mijočević, Barbara Damjanović i Dragana Marijanović, uz pratnju profesorice Bernadice Milićević. Prijateljili smo se s različitim ljudima te naučili neke zanimljive stvari. Ova aktivnost je bila bazirana na timskom radu, druženju srednjoškolaca i studenata, učenju pisanja rezo-

lucija Europskog parlamenta, kao i na poboljšavanju retoričkih sposobnosti kroz debatu i široku raspravu. Bilo je jako zanimljivo sudjelovati, tako smo slušali različita mišljenja, trudili se slušati svaku osobu i igrali smo razne igre kroz koje bismo se svi bolje upoznali. Na kraju smo kroz raspravu i izjašnjavanje o predloženim rezolucijama svake skupine trudili što bolje obraniti naše stavove o određenoj temi. Jako nam je drago što smo mi, pa i naša škola, bili dio ove zanimljive i sada već prepoznatljive sajamske aktivnosti.

Valentina M., Barbara D. i Dragana M., 3. a

INTERVJU Vlado Leko, suvlasnik tvrtke Soling

Rad i poštenje se na kraju uvijek isplate!

Srednja turističko-ugostiteljska škola, na čelu s ravnateljem Perkanom Pervanom, kroz svoj školski list STUŠKO voli progovoriti o ljudima koji su na bilo koji način pomogli ovoj školi i njezinim učenicima. To su uglavnom ljudi koji su samozatajni, skromni i djeluju iz sjene, a sve što su učinili i još uvijek čine za našu školu jako cijenimo i zahvalni smo im na tome. Jedan od velikih prijatelja naše škole i naš dobročinitelj svakako je gospodin Vlado Leko, što je bio povod našem razgovoru s njim.

Za početak, recite nam nešto o svojoj obitelji budući da je obitelj Leko jako uspješna. Čime se sve bavite?

Mi smo obitelj koja u vlasništvu ima grupaciju sastavljenu od dvije kompanije. Prvo poduzeće zapošljava 52 djelatnika i osnovna djelatnost je trgovina alatima i opremom za industriju te servisiranje istih. Drugo poduzeće je locirano u Jajcu, bavi se proizvodnjom na bazi drveta i zapošljava 48 djelatnika. Ovdje je važno napomenuti da se veći dio naših proizvoda izvozi u Europsku uniju.

Povod našem razgovoru s Vama je Vaše nesebično pomaganje Srednjoj turističko-ugostiteljskoj školi – od izgradnje škole pa sve do danas. Koji su bili Vaši motivi da na sve moguće načine pomognete u izgradnji škole?

Budući da se dugo poznajem s gospodinom ravnateljem, još iz vremena početaka izgradnje i opremanja škole, uvidio sam poteškoće s kojima se susreće. Nisam mogao, a da se ne uključim, naravno u granicama svojih mogućnosti. Danas, kada

vidim razinu kvalitete kadrova koji izlaze iz škole i da se pri tome ne zadržavaju na burzi rada, sretan sam što sam makar i malo mogao doprinijeti tome.

Poznato je da posebice pomažete i našim učenicima s poteškoćama u razvoju. Na koji način?

Što se tiče pomoći ovoj kategoriji učenika, smatram da je ljudska dužnost i obveza da se posebna briga povede o djeci s problemima u razvoju. Uviđevši probleme s kojima se susreće gospodin ravnatelj, kojemu još jednom moram odati priznanje da se uopće upustio u ovakav projekt, morao sam se uključiti, naravno opet u granicama svojih mogućnosti. Moja pomoć se sastoji u pomaganju opremanja učionica, kabineta za praktičnu nastavu, nabave vozila za njihov prijevoz i ostalih potreba.

Godinama ste donator i prijatelj naše škole, a Vaša posljednja donacija je pomogla da naši učenici dobiju žensku i mušku garderobu u sklopu radionice za obavljanje praktične nastave?

Ne smatram da to treba posebice naglašavati i u granicama mogućnosti i dalje stojim na usluzi.

Što biste poručili našim učenicima i imate li neki savjet za njih budući da ste Vi dugi niz godina uspješni u poduzetništvu?

Djeca bih poručio da nije sve crno i crnilo kako se često to čini gledajući i slušajući sredstva informiranja. Mladi čovjek treba više optimizma i vedriji pogled u budućnost. Nemojte se plašiti života već se

Vlado Leko

uhvatite u koštac s njime. Rad i poštenje se na kraju uvijek isplate!

Razgovarala:
Blanka Kolenda

Danas, kada vidim razinu kvalitete kadrova koji izlaze iz škole i da se pri tome ne zadržavaju na burzi rada, sretan sam što sam makar i malo mogao doprinijeti tome

Aktivnosti posebnog

Tijekom školske 2018./2019. godine učenici posebnog razrednog odjela prigodno su obilježili određene datume te sudjelovali u raznim manifestacijama. Pročitajte ponešto o aktivnostima i uživajte u fotografijama!

Blagdan svetog Nikole

Učenici posebnog razrednog odjela i ove su se školske godine marljivo pripremali za proslavu blagdana svetog Nikole. Tijekom mjeseca studenog održane su pripremne aktivnosti gdje su učenici učili svoje recitacije, uvježbavali pjesme te izrađivali potrebne rekvizite.

Priredba je održana u četvrtak, 6. 12. 2018. u prostorijama školskog restorana Europa. Učenici su s veseljem pokazali roditeljima i profesorima naše škole koliko su dobri recitatori, glumci i pjevači. Publiku smo osobito razveselili prigodnim božićnim pjesmama koje su učenici našeg odjela izveli uz glazbenu pratnju učenika redovnih odjela. Nakon prigodnog programa uslijedio je domjenak za sve prisutne go-

ste. Na kraju programa djecu je razveselio dolazak Svetog Nikole koji je, nakon što su mu potvrdila da su cijele ove godine bila posebno dobra, djeci podijelio prigodne darove. Uz zajedničko fotografiranje zahvalili smo publici i Svetom Nikoli na njihovu dolasku te im obećali da se vidimo i iduće godine.

"Sunčana strana dlana"

Jedan od posebnih dana kojeg slavimo za naš odjel je 21. ožujka kada se obilježava Svjetski dan osoba s Down sindromom koji je službeno odredio Down Syndrome International (DSI). Taj datum označava jedinstvenost Downova sindroma u potrostručenju (trisomiji) 21. kromosoma. Kromosomi su sićušne nakupine bjelancevina u svakoj stanici ljudskog organizma koje prenose sve nasljedne karakteristike. Na svakom kromosomu nalaze se tisuće gena u kojima su zapisane sve naše nasljedne osobine u obliku DNK. Kromosomi dolaze u paru i u svakoj se stanici nalaze 23 para (46 kromosoma ukupno). U svakom paru

jedan kromosom potječe od majke, a jedan od oca. Kod osoba sa sindromom Down na 21. paru kromosoma nalazi se još jedan kromosom viška, umjesto 2, tu se nalaze 3 kromosoma, a u cijeloj stanici umjesto 46, ima 47 kromosoma. Ime Down potječe od imena engleskog liječnika Johna Langdona Downa koji je 1866. prvi opisao sindrom, gotovo 100 godina prije nego je pronađen uzrok poremećaju.

Kao i prethodnih godina, učenici našeg odjela sudjelovali su na manifestaciji "Sunčana strana dlana", koju je organiziralo Udruženje studenata medicine BOHEM-SA LC Mostar.

Sunčana strana dlana je zabavno-edukativni projekt koji je usmjeren na obilježavanje Dana osoba s Down sindromom (DS). Cilj projekta je unapređenje kvalitete življenja djece i osoba s Down sindromom, posebno kroz njihovu edukacijsko uključivanje u društvenu zajednicu od najranije dobi, kao i buđenje svijesti i razumijevanja, te podrška kako bi se poštovala njihova prava. U projektu sudjeluje veliki broj djece iz udruga i škola na području Grada Mostara te veliki broj volontera. U okviru ovog projekta održane su radionice pisanja, crtanja, slaganja, plesanja, pjevanja, Teddy Bear Hospital te natjecanja u sportskim igrama prilagođena djeci s Down sindromom.

Dani kruha Mostar

Učenici posebnog razrednog odjela sa svojim nastavnicima sudjelovali su na manifestaciji "Dani kruha Mostar" koja je održana na šetnici u Mostaru. Na manifestaciji su sa svojim izlošcima sudjelovali učenici srednjih škola grada Mostara.

razrednog odjela

Festival za djecu Mostar

Koledž ujedinjenog svijeta Mostar (UWC Mostar) već sedmu godinu zaredom organizira Festival za djecu na igralištu Gimnazije Mostar. Festival je humanitarnog karaktera i posvećen je djeci i mladeži s posebnim potrebama. U sklopu programa organizirane su zabavne aktivnosti i sportske igre i natjecanja u suradnji sa Sportskim savezom grada Mostara. Učenici su imali priliku sudjelovati i u veselim zabavnim likovnim i umjetničkim radionicama. Na festivalu je sudjelovalo 17 učenika našeg odjela.

Predavanje o temi "Posjet liječniku i važnost osobne higijene"

Antana Šunjić, doktorica medicine, u našoj je školi za odjel učenika s posebnim

potrebama 13. ožujka 2019. održala predavanje i radionicu o važnosti redovitih liječničkih pregleda, prevenciji oboljenja te važnosti higijene. Kratak dio radionice posvetila je te načinima djelovanja ukoliko se kod učenika dogodi takav napad. U drugom dijelu radionice doktrica je učenicima obavila osnovni liječnički pregled. Učenici su rado sudjelovali i postavljali pitanja.

Radionica o temi "Zdrava prehrana"

Učenici 2. c odjela naše škole sa svojom razrednicom Tanjom Marić pripremili su radionicu na koji su pozvali učenike našeg odjela. Radionica je organizirana o temi "Zdrava prehrana", gdje su učenici 2. c održali svoja kratka izlaganja o toj temi, s posebnim naglaskom na hercegovačka jela. Nakon toga pripremili su praktični dio gdje su biskvitno tijesto ukrašavali slastičarskom kremom, zajedno s učenicima iz posebnog odjela. Na kraju radionice napravljen je zajednički plakat na zadanu temu.

Valentinovo i Međunarodni dan kuhara

U suradnji s profesoricom praktične nastave i kuharstva Antonijom Krišto i njenim učenicima, tijekom školske 2018./2019. godine održane su dvije edukativne radionice za učenike našeg odjela. Ususret Valentinovu, 13. veljače u odjelu za učenike s posebnim potrebama profesorica naše škole Antonija Krišto održala je za učenike radionicu pripreme kolača u bojama ljubavi. Učenici su zajedno s profesoricom i učenicima 3. d odjela naše škole pripremali slastičarske kreme u raznim bojama, te njima ukrašavali kolače, gdje su

učili o načinima dekoracije slastica.

19. listopada prof. Krišto održala je predavanje o temi "Zdrava prehrana" koja je bila i tema ovogodišnjeg obilježavanja Međunarodnog dana kuhara. Učenicima je predstavljeno što čini osnove zdrave prehrane i kako oni mogu u svojoj svakodnevnoj prehrani hraniti se zdravije. Kako bi probali neke zdrave recepte, profesorica Krišto s učenicima je napravila dva jela: juhu od bundeve te muffine s mrkvom. Učenici su najviše uživali u pripremi hrane te njezinoj degustaciji, gdje su mogli vidjeti kako zdrava hrana može biti ukusna.

Marinela Juričić, soc. rad.

Razgovor s Milom Čarapinom, direktorom restorana Europa

Nakon završetka školovanja učenici sposobni za rad

Mile Čarapina je već duži niz godina direktor restorana Europa koji djeluje u sklopu Srednje turističko-ugostiteljske škole u Mostaru i u

kojem naši učenici obavljaju praktičnu nastavu za zanimanja za koja se obrazuju u našoj školi. Tim smo povodom razgovarali s našim kolegom, želeći naše čitatelje upoznati s radom školskog restorana.

Koliko dugo već vodite restoran Europa i otkud ta ljubav prema ugostiteljstvu?

Prvo bih nekoliko riječi rekao o sebi. Završio sam ugostiteljsku školu u Mostaru prije 40 godina. Prije rata sam osam godina radio u hotelu Ruža u Mostaru. Od tada me vuče poznanstvo i prijateljstvo s ravnateljem Pervanom jer smo zajedno radili u hotelu Ruža nekoliko godina. Nakon nesretnog rata radio sam desetak godina u hotelu Mostar. Obavljao sam funkciju voditelja restorana i upravitelja hotela. Zbog potrebe posla, ravnatelj Perkan Pervan zaposlio me u našem restoranu i tu sam već 14 godina. Obavljam funkciju direktora restorana. U međuvremenu sam stekao diplomu

na Sveučilištu u Mostaru za nastavnika praktične nastave. Ljubav prema ugostiteljstvu se stvorila još u osnovnoj školi. Kada bih ponovno birao zanimanje, opet bih ovo odabrao.

Koje bi osobine trebao imati svaki ugostitelj?

Svaki ugostitelj bi trebao imati sljedeće osobine: Na posao da dolazi bez osobnih briga i prije svega da dolazi na vrijeme. Da je izuzetno čist i uredan, kulturnan, uslužan i ugostiteljski komunikativan. Da se sto posto posveti poslu koji obavlja i tada će ga gosti poštovati i voljeti.

Poznato je da u restoran Europa svraćaju turisti iz svih dijelova svijeta. Što im se najviše sviđa kod nas?

U naš restoran u posljednjih nekoliko godina većinom dolaze Španjolci, Francuzi, Japanci i Koreanci. Svi oni vole naša tradicionalna hercegovačka jela, a posebice bih izdvojio hercegovački pršut i hercegovački mješanac, a od vina Žilavku i

Blatinu.

Koliko su naši učenici spremni za rad u turizmu i ugostiteljstvu nakon što završe školovanje u našoj školi i praktični dio obave u restoranu?

Naši su učenici nakon završetka školovanja osposobljeni za rad u turizmu i ugostiteljstvu. Naravno da u njihovu radu i znanju te ugostiteljskim vještinama uvelike pomaže njihova ljubav prema ovom poslu i volja za obavljanjem ovog posla. Bilo je jako puno učenika koje pamtim kao vrlo uspješne, iako ne bih htio nikoga posebno izdvajati.

Što biste poručili našim sadašnjim i budućim učenicima?

Našim sadašnjim i budućim učenicima bih poručio da je ovo zanimanje sadašnjosti i budućnosti i da ga treba voljeti i s ljubavlju raditi.

Razgovarala:
Blanka Kolenda

Naše učenice na natjecanju iz matematike

Županijsko natjecanje iz matematike održava se svake godine. Ove godine natjecanje je održano 22. ožujka. Natjecali su se učenici svih srednjih škola u županiji. Bilo je oko 200 učenika od 1. do 4. razreda i konkurencija je bila velika. Našu školu predstavljale: Rafaela Raguz i Anđela Modraković iz 1. a odjela i Ana Antunović i Rebecca Primorac iz 2. a odjela. Na natjecanje nas je pratila prof. Ivana Rimac.

Nažalost, nismo postigli rezultate za kvalifikaciju triju najboljih učenika na natjecanju. Bez obzira na to, kao i u svemu, važno je bilo sudjelovati, no ipak nije bilo uzaludno. Naše profesorice nagradile su nas visokim ocjenama za naš trud i upornost. Ovo je za nas bilo jedno predivno iskustvo koje možda ponovimo i sljedeće školske godine.

Anđela Modraković, 1. a

Aktivnosti Vijeća učenika

Predstavnici Vijeća učenika u posjetu staračkom domu

I ove školske godine Vijeće učenika naše škole aktivno je nastavilo sa svojim radom baš kao i proteklih godina.

Naime, za blagdan svetog Nikole odlučili smo obradovati naše učenike odjela za djecu s posebnim potrebama, zajed-

no s našom koordinatoricom i pedagoginjom Julinetom Jurić te smo im darovali mikrovalnu pećnicu koja im je u tom trenutku bila neophodna i za svakog od njih smo osigurali i pripremili bogate paketiće sa slatkišima. A oni su nam zauz-

vrat udijelili pokoju toplu riječ i ogromni osmijeh. Ne postoji ništa ljepše nego kada vidite osmijehe na dječjim licima i kada znate da ste dio njihovog osmijeha, zar ne?

Također, svake godine, prilikom blagdana Božića, odlučimo se odreći nekoliko naših

broji čak sedmero djece, vidjeli smo i osobe treće životne dobi koji nažalost žive sami, bez ikoga. Bez djece koja su rasuta po cijelom svijetu, koja ih tu i tamo ponekad posjete. Bilo nam je drago biti utjeha tim ljudima te što smo im izmamili osmijehe na njihova lica.

Predstavnici Vijeća učenika posjetili su pet potrebitih obitelji

kava prije ili poslije škole kako bismo nekome omogućili bezbrižan Božić pa makar nakratko. Plan je bio posjetiti pet potrebitih obitelji u našem gradu te im udijeliti pakete sa svim potrebnim namirnicama i higijenskim potrepštinama, ali i s njima podijeliti pokoju toplu riječ. Plan se ostvario. Ponosni smo što smo baš mi bili ti koji su usrećili tih pet obitelji te što smo im stavili osmijeh na lice. Ne samo da smo učinili dobro djelo, nego smo i naučili prave životne vrijednosti kroz priču s tim ljudima. Osim obitelji koja

Ove godine smo odlučili posjetiti i štitičnike doma za stare i iznemogle osobe koji su nas toplo dočekali zajedno s osobljem. Nismo znali čime da ih obradujemo pa smo odlučili skupiti nešto novca pa im kupiti svježe voće i neke poslastice kako bi im nekoliko idućih jutara bilo što slađe, a i zdravije. Svoju sreću nisu mogli sakriti, baš kao i mi. Lijepo je poslušati pokoju mudru riječ, a posebno od 100-godišnje bake koja je, unatoč godinama, bila vedra i puna duha. Ali znate kako se kaže, godine su samo broj!

Vana Antonela Ćorić, 4. a

Učenici naše škole prikupili su novac i svojim prijateljima darovali mikrovalnu pećnicu

Živa knjižnica

Narodna knjižnica HNŽ-a Mostar u listopadu 2018. godine je organizirala 1. festival dječje knjige „*Stablo nasred svijeta*“. Profesori i učenici naše škole posjetili su Živu knjižnicu, zanimljiv projekt upriličen za učenike i nastavnike osnovnih i srednjih škola. Pomoću kataloga „živih knjiga“ birali smo i posuđivali knjige na ograničeno vrijeme, a nakon čitanja smo ih vraćali na „police knjižnice“.

Izravnim, otvorenim i prijateljskim razgovorom između posjetitelja i živih knjiga na inovativan način se mijenjaju dotadašnji stavovi o čitanju i pogledu na život, smanjuju se negativne tenzije te jača empatija prema drugima i drugačijima. Osam kreativnih žena, živih knjiga, i ove godine nam je priredilo nezaboravno druženje.

Učenici Medicinske škole u posjetu našoj školi

Za Dan žena ugstili smo učenike, članove Dramsko-recitatorske sekcije iz Srednje škole Sestara milosrdnica Mostar.

Odličnih sat vremena smijeha i zabave priredili su nam mladi glumci kroz nekoliko igrokaza i skečeva. *Srcolovka* je pomogla da se dvoje mladih pronađu i zaljube. U razgovoru između Samarijanke i psiho-

terapeuta otkrili smo za koje se životne vrijednosti trebamo boriti. Goldonijeva *Mirandolina* dečkima je poslala poruku kako se uzalud natječu i pokazuju materijalne statuse kad njezino srce čezne za pažnjom i iskrenom ljubavlju. Najviše smijeha izmamio je skeč gdje mladi zaljubljeni par pokušava spasiti vezu koju je uzdrmala velika ljubomora.

Abeceda književnosti

Velikane svjetske i hrvatske književnosti: Tina Ujevića, Dobrišu Cesarića, Ivanu Brlić-Mažuranić, A. S. Puškina, Felixa Saltena, Antoinea de Sainta Exuperyja doveli su u studenom prošle godine u našu školu glumci Ivo Krešić i Igor Vidačković u predstavi *Abeceda književnosti*. Sat hrvatskoga jezika probudio je u jednom zaigranom, na prvi pogled nezainteresiranom, učeniku ljubav prema pričama i lirskim pjesmama. Želeći se izboriti za

bolju ocjenu, učenik Anđelko nesvjesno pomjera svoje granice i otvara jednu, dotad nepoznatu, dimenziju u sebi, sklonoj umjetnosti i lijepoj riječi.

Sjajna gluma, komične situacije izvučene iz konteksta školske svakodnevice, isprepletene poučnim primjerima iz života, rezultirali su odličnom interakcijom s publikom koja je znala prepoznati i velikim pljeskom nagraditi prikazano.

Antonela Vlaho, prof.

Bivša učenica naše škole Ana Marić predstavila zbirku pjesama *Što se smiješ* Stuško je bio moj književni početak

Nашa bivša učenica Ana Marić, apsolventica hrvatskoga jezika i književnosti i latinskoga jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, u studenom je predstavila svoju prvu zbirku pjesama „Što se smiješ“ (*Carmina ad magistra*). Predstavljajući su bili Ivan Vrljić, sveučilišni profesor Antun Lučić i autorica.

Ana nije zaboravila svoje profesore iz srednje škole te nas je pozvala na predstavljanje svoga prvijenca. Ponosni smo na Anu koja je svoje prve literarne radove objavila upravo u našem Stušku. Jedna od pjesama se nalazi u prvoj zbirci, a to je Anina pjesma *Kada bih bila hrvatski jezik*, nastala u srednjoškolskim danima mlade autorice

Pred samo predstavljanje u Hrvatskome domu hercega

Stjepana Kosače nakratko smo porazgovarali s Anom o njezinu književnom putu. „Najveću inspiraciju dala mi je moja profesorica s fakulteta koja me uvijek poticala na pjesništvo. U pjesmama ima mitologije, unutarnjih nemira, misli, nadanja, pjesama o hrvatskome jeziku, pejzaža, svega pomalo. Neke moje pjesme bile su objavljene u Stušku. Stuško je bio moj početak, moje su pjesme prvo bile objavljene u Stušku kojeg i dalje rado čitam“, kazala nam je Ana.

A mi na kraju samo možemo reći da smo ponosni na našu učenicu, kao i na sve ostale bivše učenike koji su pokazali da se znanje, trud i zalaganje uistinu isplate.

Blanka Kolenda, prof.

Naše učenice na karnevalu u Nici

Učenice naše škole Vedrana Šabanović i Antonela Šunjić sudjelovali su s mažoretkinjama na velikom karnevalu u Nici. Ističu kako će im ovo putovanje ostati u predivnom sjećanju.

Sve je počelo kao najljepša bajka. Toga 21. veljače trema je bila ogromna. Pošle smo na put, zatim smo se vozili do Zenice, gdje su nam se pridružili naši dugogodišnji prijatelji - puhački orkestar Zenica. Nakon toga susreta i suza radosnica krenuli smo u Nicu. Taj dan napornog puta nije nam skiniulo osmijeh s lica. Otišle smo u apartman, gdje smo odsjeli tih nekoliko dana. Carneval de Nice, treći po redu najveći karneval na svijetu, ostavio je

veliki trag u našim životima i uspomene koje se pamte zauvijek. Otplesale smo defile kroz središte predivne Nice, među mnogim raskošnim cvjetnim dekoracijama, zasjale smo još jednom. Među čak više od sto tisuća ljudi osjećaj je bio izvanredan. Pored svega toga tu je bio i posjet Monaku - gradu kasina, tvornice parfema, jahti i skupih automobila. Nakon toga vratile smo se u Nicu, gdje smo nastupale u kasinu. Nakon svega uvijek na kraju dolazi ona poznata izreka: Sve što je lijepo, kratko traje! Zatim je uslijedio povratak u rodni grad, a mi smo ponijeli predivne uspomene i sjećanje na ovo putovanje.

Vedrana Šabanović, 1. a

Održano predavanje o prevenciji

Osvijestiti mlade o sve rasprostranjenijem problemu karcinom dojke i potaknuti djevojke na samopregled već u ranom pubertetu bio je cilj predavanja upriličenog u našoj školi. Preventivni pregledi znače ŽIVOT, poručili su iz Novog pogleda. Zanimljivu interaktivnu prezentaciju pod sloganom "Think pink - Zajedno smo jedno!" našim su učenicima održale Maja Mamić,

predsjednica Novog pogleda, i Tanja Goluža, prof.

Najavljen je i novi projekt koji je počeo početkom siječnja 2019. godine. Riječ je o mamografskim pregledima žena u dobi od 46 do 69 godina s područja Hercegovačko-neretvanske županije.

Učenici i djelatnici naše škole zahvalili su gošćama na ovom poučnom predavanju.

Drugo mjesto na natjecanju iz biologije

Učenice 1. a naše škole Tomica Miljko i Nina Barić sudjelovale su 7. svibnja 2019. godine na županijskom natjecanju iz biologije i osvojile odlično 2. mjesto. Uz mentorstvo profesorice biologije Marije Tomić, predstavile su temu "Utjecaj prirode i okoliša na dišni sustav". Na natjecanju je, osim naše škole, svoje znanje iz biologije pokazalo još osam strukovnih škola.

Maturanti uredili školsko dvorište

Maturanti 3. d odjela Srednje turističko-ugostiteljske škole obnovili su klupe u školskom dvorištu vlastitim novcem kako bi zahvalili profesorima za sve lijepe godine provedene u školskim klupama, za svaku lijepu gestu i priliku da nauče i steknu znanja i vještine da bi svoje buduće zanimanje mogli usavršiti i koristiti u daljnjem radu. Radovi su trajali od 10.

veljače do 2. ožujka 2019. Da bi ugođaj bio što ljepši, obojana su i školska dvorišna vrata. Učenici 3. bc također su željeli nešto pokloniti školi te su okrečili muški učenički toalet.

Lijepo riječi dugo se pamte, a lijepa djela ostaju. Dragi profesori, hvala Vam na nesebičnom trudu i zalaganju tijekom našeg školovanja – poručili su maturanti.

Dragana Marijanović, 3. a

Odličan primjer inkluzije u našoj školi

Učionica ispunjena iskrenom radošću, onako kako to samo djeca znaju, ogođeno, bez pretvaranja.

Učenici s poteškoćama u razvoju proveli su jedan školski sat sa svojim kolegama, kuharima, učenicima 2. c odjela. Od jutarnjih sati nisu krili zadovoljstvo što će u svojoj učionici ugostiti posebne i njima vrlo drage goste. Na samom početku opuštanje uz glazbu s pjesmom Olivera Dragojevića u interpretaciji Mihaele Milićević. Vrijedne ruke Gabriele Milićević, Ane Marić i Viktorije Musa pripremile su slastiće koje su posebno obradovala učenike i njihovu profesoricu.

Najzanimljiviji dio, kako su nam otkrili učenici iz odjela s poteškoćama u razvoju, bilo je izrezivanje čokoladnog biskvita različitim oblicima, a potom ukrašavanje slastičarskom kremom. Dečki iz razreda su pomogli oko organizacije ovog posebnog sata. Edukativnu dimenziju sata dalo je predavanje o zdravoj prehrani s naglaskom na tradicionalna hercegovačka jela. Izrađen je zidni plakat u koji je utkana uspomena tog druženja prožetog ljubavlju, toplinom i osjećajem prihvaćenosti. Razrednica 2. c profesorica Tanja Marić bila je ponosna na svoje učenike.

Obilježili smo Međunarodni dan kave

Vjerujem da svi mi uživamo u ispijanju kave i svatko od nas ima svoj ritual vezan za njezinu konzumaciju. Tako su i učenici naše škole u povodu Međunarodnog dana kave, koji se inače obilježava 1. listopada, izradili prigodan plakat i poželjeli svima da se opuste i uživaju u omiljenom okusu ovog napitka.

Inače, kava spada u alkaloidne namirnice koje se koriste u kuharstvu i slastičarstvu. Jedna od prvih legendi koja se veže uz otkriće kave je opažanje arapskog pastira približno 850. godine koji je primijetio živahno ponašanje koza koje su brstile zrna kave. Smatra se da je kava ušla u primjenu kod ljudi oko 1000. godine i već su se tada zrna pržila i mljela kako bi se pripremilo opojno piće.

U nastavku pročitajte neko-

liko zanimljivosti vezanih za kavu:

- Svakoga se dana diljem svijeta konzumira 2,25 milijardi šalica ovog toplog napitka.

- Kava je danas po vrijednosti druga najvrednija roba kojom se trguje u svijetu. Veću ukupnu vrijednost trgovine od kave danas ima samo sirova nafta.

- Instant-kavu izumio je George Washington. Doduše, ne radi se o prvom američkom predsjedniku, nego izumitelju koji je napitak pripremio 1910. godine.

- Naziv *cappuccino* ime je dobio tako što je tvorca ovog napitka izgled odore koju nose redovnici kapucinskog reda Katoličke crkve inspirirao i podsjetio na njih.

Antonija Krišto, stručna
nastavnica

Debeli utorak

„Debeli utorak“ nema svoj fiksni datum, nego se obilježava utorak prije početka korizme. Ove godine taj je datum bio 5. ožujka, a drugi naziv za ovaj dan je Svjetski dan palačinki.

Svaka zemlja ima svoje običaje i priču vezanu za palačinke, a one su u biti tekuće tijesto koje se gotovi od brašna, jaja i mlijeka, što je ujedno i njihov temeljni recept. Postoji i više načina motanja palačinki, što ovisi o samoj kreativnosti i domišljatosti onoga tko ih gotovi. Osnovno pravilo je to da fil ne „pobjegne“. Najčešće se motaju u savitak ili se presavijaju kao maramica na četiri dijela. Kao dekoracija nam mogu poslužiti razni preljevi, orašasti plodovi ili kao što smo već spomenuli, sam način motanja palačinke je po sebi dekorativan.

Osnovni recept za palačinke (za 10 osoba)

30 dag brašna
5 dl mlijeka
0,4 dag soli
4 dag šećera kristal

2 kom jaja
1 dl ulja za prženje
Gotovljenje:

Od brašna, mlijeka, jaja i začina napravimo fino tekuće glatko tijesto. Pustimo da odstoji pola sata. U tavu ulijemo ulje da se zagrije te ga izlijemo u posudicu. Zatim ulijemo tijesto da prekrijemo dno, naginjući i okrećući tavu. Kada se palačinka isprži s jedne strane, okrenemo je na drugu. Pržene palačinke trebaju biti rumene, sočne i tanke. Možete ih puniti po vlastitim okusima i željama.

Antonija Krišto

Stop vršnjačkom nasilju

Dan ružičastih majica obilježili smo u našoj školi. Zidni plakat s porukama koje kažu kako vršnjačko nasilje treba spriječiti izradile su učnice 1. a razreda: Nina Barić, Anđela Modraković i Anđela Budimir.

Inače, milijuni mladih ljudi u cijelom svijetu obilježavaju Međunarodni dan prevencije vršnjačkog nasilja „Dan ružičastih majica“ izvorno „Pink Shirt Day“, a obilježava se posljednje srijede u veljači od 2007. godine.

Svjetski dan mentalnog zdravlja

Svjetska zdravstvena organizacija je prije 25 godina proglasila 10. listopada Svjetskim danom mentalnog zdravlja.

Ove godine naglasak je na mladim osobama i mentalnom zdravlju u svijetu koji se mijenja. Svrha obilježavanja ovog dana je podizanje svijesti o

problemima vezanim za mentalno zdravlje te potreba da se djeluje na zaštiti i očuvanju mentalnog zdravlja djece i odraslih. Tim su povodom učenici naše škole iz 2. a odjela napravili prigodan plakat koji krasi školski hodnik.

Što je zapravo egzorcizam?

Jaka vjera i milost Božja - lijek koji ozdravlja bolesnika

U društvu s nerijetko govori o anđelima, zlodusima ili đavlu. Pri samom spomenu egzorcizma pomislimo na ono što smo vidjeli uglavnom u filmovima strave i užasa, bez ikakvih saznanja i iskustava. Skoro nitko od nas ne zna što je točno egzorcizam, osim da

da se zlom duhu Azazelu preda jarac na koga su prebačeni grijesi Izraela (Lev 16,10). Knjiga o Tobiji govori kako zli duhovi muče čovjeka (Tob 6,8), a anđelima je zadaća da ih suzbija (Tob 8,3). Novi zavjet govori o zlokobnom Đavlovu i njegovu utjecaju na ljude. Pokazuje

ne magijska i druga literatura navodi velik broj demonskih imena i njihovu hijerarhiju. U toj hijerarhiji vlada podjela na rangove i među svim demonima vlada mržnja. Hebrejski *satan*-tužitelj, protivnik, klevetnik. On je kao car, vladar svih demona. Ostatak demona se

na pet područja života prema tome gdje najviše mogu zahvatiti prema slabosti i grešnosti čovjeka: na području: zdravlja, emocija, poslova, smisla i radovanja životu i želji za smrću.

Cilj - oslobođenje opsjednute osobe

Egzorcizam je u biti zaklinjanje ili prisega na krštenje i Isusa Krista, odnosno njegovu Crkvu. Glavni cilj egzorcizma jest oslobođenje opsjednute osobe od demonske sile. To je proces čiji rezultat ovisi o mnogim predradnjama a najviše volji opsjednute osobe da je Bog oslobodi. „Vlastiti egzorcizam“ počinje daleko prije nego što se oboljeli susreo s egzorcistom. Najveći korak k oslobođenju čini sama odluka opsjednutog da se suprotstavi stranoj osobnosti koja ga tlači. Predradnje sadrže asketske aktivnosti egzorcista i opsjednutog. Na taj način se stječe duhovna snaga

je vezano za opsjednuća i istjerivanje zloduha. Sve ljudske kulture otkrivaju prisutnost konstantnog terora od Zlog i njegovu podmuklu agresiju. Religioznosti i duhovnosti u kulturama svjedoče o tome: od primitivnih kultura, antičkog dualizma, kulture Maja i Asteke pa do današnje stvarnosti. Transcendentalna stvarnost Zlog u životu ljudi manifestira se imanentnom u svakom čovjeku. Ljudi doživljavaju realne napade od sila zla koje nisu dio poznate prirode i izmiču racionalnom objašnjenju.

Indikacija opsjednuća

Stari zavjet govori o zlu i o obredu pomirenja koji nalaže

se kao aktivist u sprečavanju nakana koje Bog želi provesti kroz Krista i njegove sljedbenike. U djelima evanđelista Marka opširno su opisana četiri egzorcizma: ozdravljenje opsjednutoga u Kafarnaumi na dan subotnji (Mk 1,21-28), ozdravljenje opsjednutoga u geraskom kraju (Mk 5,1-20), ozdravljenje na daljinu kćeri Sirofeničanke (Mk 7,24-30) i ozdravljenje padavičara (Mk 9,14-29). Biblija nigdje ne navodi broj postojećih demona niti sva njihova imena. Ono što se na osnovu Svetog pisma može sigurno zaključiti jest da je velik broj sila koje se suprotstavljaju Božjem planu spasenja čovjeka. S druge stra-

dijeli prema titulama na: „kraljeve, kneževe, vojvode, markize, grofove, barune, vitezove i najnižu vojničku klasu“.

Neki od indikacija opsjednuća su oči koje izgledaju bijele i katkada se teško vide zjenice. Za sami obred je važno doznati ime demona jer ako se dozna ime, iskusan egzorcist brzo će završi egzorcizam. Ponašanje demona je raznoliko i nepredvidivo te ne postoje dva identična slučaja. Dijagnosticirati demonsko djelovanje na osnovi jednog manifestacijskog elementa je nemoguće, jer su često isprepleteni elementi prirodnih pojava i bolesti s onima koji dolaze od okultnog. Démoni nastoje napasti čovjeka

u psihološka stabilnost za suočavanje s demonom za vrijeme egzorcizma. Čitav proces ima za cilj da kod osobe koja se smatra opsjednutom od demona, otkriti demonske sile, izolirati ih i odstraniti tako da se više ne vraćaju.

Pojedini psihijatri tretiraju egzorcizam kao metodu liječenja u psihijatriji. Tu mogu nastati veliki problemi ako se egzorcizam primjenjuje samo kao psihijatrijska metoda, ne uzimajući u obzir realno Božje djelovanje. Psihijatar koji bi primjenjivao „terapijski egzorcizam“ za obradu pravog demona našao bi se u velikoj opasnosti. Glavna razlika između psihoterapije i egzorcizma je Božja moć koja se aktivira po zagovoru i molitvi Crkve, traje dok se demona ne istjera ili bar dovoljno oslabi da opsjednuta osoba vrati kontrolu nad svojim tijelom.

Posebno odobrenje biskupa

U Rimokatoličkoj crkvi egzorcisti su biskupi i svećenici koji svečani obred egzorcizma smiju obavljati samo po posebnom odobrenju biskupa. Služba egzorcista zahtjeva mnoštvo kvaliteta: duhovnu razboritost, intuitivan vid,

analitičku distancu, intelektualnu i teološku formaciju, poznavanje psihijatrije, habitus molitve i askeze. Nitko ne posjeduje sve kvalitete i zato egzorcist najčešće ima drugih osoba koje mu pružaju pomoć. Obuka egzorcista obično počinje tako da egzorcist početnik sudjeluje u egzorcizmima kao asistent iskusnijem egzorcistu. Prakticiranjem egzorcizma bez prethodnog iskustva u radu s iskusnijom osobom može biti opasno i za egzorcista i za egzorciranog. Egzorcist mora znati pomoći opsjednutom i voditi kroz čitav obred, moliti molitve na jeziku koji ne uzrokuje varljive sugestije - jezik koji osoba ne poznaje npr. latinski. Demon razumije sve jezike i ako je prisutan u tijelu osobe za koju molimo on će reagirati. Obrednik egzorcizma sadrži: Velike litanije, psalme, Magnificat, Benedictus, čitanja, Očenaš, Zdravomariju, Nicejsko vjerovanje i vjerovanje sv. Atanazija i još druge tekstove. Puno toga se ne nalazi u knjigama, ali važna je i praksa a posebice jaka vjera. Jaka vjera i milost Božja je lijek koji ozdravlja bolesnika.

mr. sc. Zoran Zekić,
vjeroučitelj

Karmel sv. Ilije na Buškom jezeru kod Tomislavgrada

Trodnevna duhovna obnova za vjeroučitelje

U samostanu Karmel sv. Ilije na obalama Buškog jezera kod Tomislavgrada održane su trodnevne duhovne vježbe za vjeroučitelje hercegovačkih biskupija na kojima je bio i vaš vjeroučitelj. Razmatrala se molitva kao oblik duhovnosti i ostvarenje prisutnosti Božje uz pomoć karmelićana oca Jakova Kuharića, jednog od karmelićana uz svesrdnu pomoć oca Zvonka Martića, voditelja samostana i Etnografske zbirke u Karmelu.

U razmatranjima na temu karmelićanskog pristupa molitvi, o. Jakov je posebice naglasio važnost ustrajnosti u molitvi, jer svi savjeti i priča završava ako se nema jakosti i istrajnosti u molitvi. Naglasio je važnosti fundamentalnih moralnih kreposti kao što su razboritost, pravednost, jakost i umjerenost, preko kojih se dolazi do ulivenih vjera, nada i ljubav. Prve su kao temelj i zidovi kuće dok su ove posljednje tri ulivene i dolaze kao „krov“. Dosta je citirao „brata“ karmelićana o. Lovru i njegova duhovna

postignuća po pitanju molitve obrađene u knjizi „Bog nadohvat duše“.

„Na pitanje kako se ostvaruje prisutnost Božja, prvo sredstvo jest velika čistoća života. Drugo je sredstvo da se čovjek s velikom vjernošću navikava na vježbu prisutnosti Božje i na pouzdan pogled pred unutra - k Bogu. Pri tome treba ostati smiren, ponizan, ljubazan i bez ikakva nemira ili smetenosti“, kazao je između ostalog o. Jakov.

Posebice zanimljiva je bila neplanirana prezentacija vjeroučiteljice Matine Sablić koja je pješke prošla Put svetog Jakova od 830 km i to od Francuske granice preko Španjolske - Camino de Santiago. Na kraju duhovnih vježbi Svetu misu i nadahnutu propovijed imao je karmelićanin i dugogodišnji profesor i provincijal Hrvatske karmelske provincije iz Zagreba o. Jakov Mamić, rodom iz Zidina mjesta gdje je i sagrađen samostan pored Buškog jezera u Duvnu.

Z. Zekić, vjeroučitelj

Pola dana bez ekrana - rekreativno

Ove su godine učenici naše škole, točnije odjeli 2. a i 4. a, zajedno sa svojim profesorima i pedagoginjom posjetili Kupres u okviru projekta „Pola dana bez ekrana“. Projekt je osmišljen kao rekreativno-edukativni i sastoji se od boravka u prirodi, šetnje planinom te obilaska povijesnih znamenitosti, a sve s ciljem da se učenici barem na jedan dan odvoje od svih vrsta moderne tehnologije i druže u prirodi na svježem zraku. Učenici su bili oduševljeni izletom i shvatili su da jedan dan proveden u prirodi bez

Projekt je osmišljen kao rekreativno-edukativni i sastoji se od boravka u prirodi, šetnje planinom te obilaska povijesnih znamenitosti

-edukativni izlet

bilo kakve vrste ekrana može biti zabavan.

Iako već svakidašnja destinacija za školske izlete, Kupreško polje krase brojni vodotoci, jezera, guste i prelijepe šume te oštra planinska klima. Ono što je bitno naglasiti je sama ljepota krajobraza ovog područja, sam Kupreški kraj se sastoji od tri hidrografske kotline: Bajramovačke, Mrtvičke i Milačke, s mnogim vodotocima i jezerima koja ga krase. Mnoge rijeke krase ovaj kraj, poput Mrtvaje

i Mrtvice, ali i Milačom, najobilatijom rijekom ponornicom ovoga kraja. Važno je i spomenuti Kukavičko jezero, najveće jezero Kupresa, koje se nalazi kraj sela Kukavice po kojem je i dobilo ime. Prostire se na 3750 četvornih metara i jedno je od glavnih turističkih atrakcija. Hladna kupreška klima ne zaustavlja ovaj prostor da bude odbačen i zaboravljen, iako na velikoj nadmorskoj visini od 1250 m, uspio je zapasti za oko brojnim turistima zbog svojih

vrlo često spominjanih snježnih atrakcija. Udobna Kupreška kuća i Snježni park Kupresa pokazat će vam sve čari Kupresa pod snijegom, a uz mogućnost snowboardanja i skijanja, tu je i mini škola za početnike u snježnim avanturama. Kupres se i u povijesti odlikovao mnogim važnostima, bio je sjecište trgovačkih puteva u rimskom dobu pa je samim tim bio i jaka trgovačka sila. Također se mogu vidjeti i Gradine, zidovi koji su služili u obrambene svrhe.

Osim svih prirodnih ljepota, ovaj prostor se također odlikuje i mnogim, do sad možda skoro i zaboravljenim, kulturnim tradicijama poput kupreških bečara, folklora i Dana kosidbe na Kupresu.

Ana Antunović, 2. a

Izlet u Sinj i Split

Učenici 2. c, 3. bc i 3. d su 4. prosinca 2018. išli na jednodnevni izlet u Sinj i Split uz pratnju svojih nastavnika Antonije Krišto, Draženke Perić, Darije Pavlović i Marinka Vrljića.

Po planu, prvo smo išli u Sinj gdje smo obišli moderno uređen Muzej sinjske alke i pogledali dokumentarni film. Muzej je svečano otvoren 8. kolovoza 2015. godine uoči proslave velike obljetnice. Tu se nalazi mnoštvo odora, opreme i oružja sinjskih alkara te alkarske statue načinjene u prirodnoj veličini.

Zatim smo obišli i crkvu

Gospe Sinjske, gdje se nalazi originalna slika Bogorodice, naslikana u 15. stoljeću, koju su Sinjani okrunili zlatnom krunom u znak zahvalnosti za pobjedu nad Turcima 1715. godine.

Zatim smo otišli u Split, gdje su nas ugostili učenici i profesori Srednje turističko-ugostiteljske škole Split. Posljednja destinacija bila je riva oko koje se nalazi zanimljiva arhitektura. Zahvaljujemo se našim profesorima i ravnatelju koji su nam omogućili jedno divno putovanje i mnogo novih iskustava.

Petra Ivanković, 3. d

4. a - hotelijersko-turistički tehničari

Što reći? O čemu misliti? Tako brzo su prošle ove godine školovanja. A, osjećamo se kao da smo tek jučer prvi put prešli kroz vrata naše škole, ušli u ove učionice i započeli novo poglavlje života. Vidite nas sad! Malo stariji nego što smo bili, malo mudriji nego što pamtimo. Zahvaljujemo profesorima što su imali strpljenja za nas i naše šale i smijeh. Nakon ove četiri godine ostaju sjećanja, smijeh i prijateljstva. Posljednje stranice ispisujemo, opet nespremni za nove početke kao na samom početku. Slatke brige prestaju, svijet odraslih nas čeka širom otvorenih vrata. Znamo da ćemo vam nedostajati i da će škola biti puno mirnija bez nas, ali što možemo, vidimo se nekom drugom prilikom.

Maturanti 4. a

3. bc – konobari/kuhari

Maturanti 3.

Ovo je sastav, zadnje javljanje, okupljanje, čak i bježanje u ove najgore tri godine života koje su zapravo bile najbolje i najluđe godine. Promijenili smo dosta razrednika koji su nas probali ukrotiti i stati na kraj, ali se mi nismo dali sve do zadnjeg dana. U naš razred su dolazila i okušala se mnoga brojna lica koja su poslije postala lica s ulica, ali su ipak bili dio najluđe i najbolje generacije tijekom svih ovih školskih godina. I sad dolazi kraj našeg svakodnevnog druženja u školi, ali ovo prijateljstvo je neraskidivo i svi događaji zauvijek će ostati u našim srcima i mislima ma koliko god daleko bili jedni od drugih. Vaša 2016. – 2019. generacija 3.bc ostavlja vam rekord neopravdanih i opravdanih sati! Hvala svim profesorima što su nas trpjeli!

3. d – kuhari

Uvijek razmišljamo o kraju škole. Kada će to biti i kako jedva čekamo da završimo sa školom, ali zapravo svi usponi i padovi su nam se dogodile u ovoj školi. Na početku smo

svi mislili da se nećemo družiti jer je svatko bio drukčiji na svoj način, imali smo različite interese i razmišljanja o životu, ali na kraju školovanja smo shvatili da je ovo prijateljstvo

nezamjenjivo i nezaboravno. Evo nešto po čemu ćemo pamtiti ovaj razred. Hrki i Džalto su vozači i trkači razreda. Đova je mladi alkoholičar razreda, Petra je kuharica/štelarica. Sančo donosi pozitivnu energiju u razred. Arijana je dežurna učnica generacije. Izabela je uvi-

jek jako ljuta, ali postoji jedan momčić po imenu Toni koji je odmah oraspoloži poljupcem. Tonza je Buba Corelli razreda. Emily je luda Amerikanka koja nam je kao brat u razredu, Perko name je jedan od najstarijih, ali opet najmlađih („ma nisam ja učio, daj'te meni jedan“, a

Ivona Šunjić – učenica generacije 2018./2019.

Ivona Šunjić, učenica 4. a, smjer hotelijersko-turistički tehničar, proglašena je učenicom generacije 2018./2019. godine. Ivona je sve četiri godine tijekom obrazovanja u našoj školi bila uzorna i odlična učenica. Zasigurno ćemo je pamtiti kao vrijednu i ambicioznu učenicu koja je uvijek rado sudjelovala u školskim aktivnostima, natjecanjima i projektima.

Ivona, postoji li recept kako se postaje učenicom generacije?

Vjerujem da je taj recept većinom sličan kod svih pa tako i moj, kao i mnogi drugi, sadržava redovan rad, dobru organizaciju i čvrstu volju da uspijem. Također, vrlo mi je važna potpora obitelji i prijatelja koji su uvijek uz mene.

Po čemu ćeš pamtiti našu školu?

STUŠ ću pamtiti po svim osobama koje sam upoznala, po razrednici i svim profesorima koji su prenijeli svoje znanje i vrline potrebne za daljnji hod kroz život te kako

biti otvoren i uvijek spreman pomoći drugima.

Gdje se vidiš za desetak godina i kakvi su tvoji planovi za budućnost?

Ne razmišljam toliko o budućnosti jer volim ići korak po korak. Naravno, imam planova i želja koje bi htjela ostvariti. Sada želim upisati i završiti željeni fakultet i nadam se da ću uspjeti u tome. Također, uvijek ću rado posjetiti STUŠ.

Što bi poručila ostalim učenicima naše škole?

Nikad ne odustajte od svojih želja i ciljeva, iskoristite svaku priliku koja vam se pruža! Uz volju, trud i disciplinu doći ćete do odličnih rezultata. Također je bitno da ne zaboravite svoje snove koji su nam uvijek, ako to želimo, na dohvata ruke. Samo se moramo probuditi i uhvatiti ih.

Ivona, želimo ti puno uspjeha u daljnjem školovanju i ostvarenje svih tvojih snova!

Razgovarala: Blanka Kolenda, prof.

uvijek znao sve). Želja je najbolji nogometaš i ima najbolje listove u cijeloj školi, a njegov najbolji školski prijatelj Jakov glumi da ništa ne uči, ali kad ga netko prozove, iznenadi znanjem. Ivana je duša i slatkaica razreda koja bi pomogla bilo kada, bilo gdje. Gaba (Gabi) je lik koji nam treba biti primjer razreda, ali je nama svima smiješan i sladak. Vasa je tata i predsjednik razreda, sve može za sekundu staviti pod kontrolu. Snježanu smo vidjeli samo par puta ove školske godine, nadamo se da je dobro...

Ne možemo gledati nekoga svako jutro tri godine i ne imati s njim barem jednu lijepu uspomenu. Bila to interna šala ili neki trenutak, uvijek će ostati u sjećanju.

Maturanti 3. d

Reci mi priču

Reci mi priču
o rođenju zvijezde na nebu
i mora na zemlji...

Reci mi priču
o odrastanju, o gledanju oko
sebe,
o upoznavanju...

Reci mi priču
o ljubavi jednostranoj,
o ljubavi neuzvraćenoj,
o ljubavi nemogućoj...

Reci mi priču
o ljubavi predodređenoj,
o ljubavi uzvraćenoj,
o ljubavi mogućoj (i
ostvarenoj)...

Reci mi priču
o smrti, o kraju,
o završetku:
u tišini i
samoći...

Reci mi priču
o nesretnoj zvijezdi na nebu
i o sjajnom plesu mora i
mjeseca.

Ivona Šunjić, 4. a

Vukovar

Nad gradom se crni oblaci vijū
uz glasanje crnih vrana,
u crno cijeli grad zaviju
sve jača bol i stara rana.

Ono što izgubimo, ne možemo
vratiti,
ljudski životi novcem se ne
kupuju,
al' možda ćemo jednog dana
shvatiti
ljudi se za voljene žrtvuju.

Možda se probudi jednoga
dana
Vukovar koji već dugo spava.
Trudimo se braniti ono što
volimo,
Vukovar da nikada ne
zaboravimo.

Andela Modraković, 1. a

Bal pod maskama

Opet se dižeš umorna
i znam da razlog nije
insomnija,
nego pomisao da i ovaj dan
počinje starom igrom
pretvaranja.

Dobro došla na bal pod
maskama!
Ne brini, tvoja je prelijepa.
Krije te među drugim ljudima
čiji glasovi vode rat s tvojim
glasnim mislima.

Tvoje srce je čvrsto poput
kamenā,
a tvoj um od čelika
dovoljno je jak da te izolira
od ostalih ljudi s maskama.

Iza njih se kriju snovi i nadanja
pa se pitaš dijele li i oni ista
mišljenja,
leži li u njima mržnja prema
maskama
i osjećaju li se zarobljenima?

Maske pucaju svakim
pokušajem odstupanja

od praznih umova i
besmislenih ideologija,
ali ti si na to navikla,
tvoja stoji čvrsta i sigurna.

Kad tvoja duša nevinā pruži
ruke
sa šakama stisnutim u znak
otpora
i moli da je pustiš da
prosvijeda,
ignoriraš je svim silama.

Ona nije iskusna, još nije
naučila
da se u ovom društvu
glas stišava, kreativnost ubija,
najmanji pokušaj otpora
zaustavlja.

Mlada je i ima vremena,
uskoro će i ona naučiti pravila.
Ipak je mnogo lakše kimati
glavom maskiran,
nego mijenjati društvo koje je
trovano godinama.

Maria Ema Mijan, 4. a

P
O
N
E
Z
I
J
A
N
A
G
L
A
S

Za Perzefonu

Kad se zaželiš proljeća i
njegova mirisa,
sjeti se one koja je pobjegla,
sjeti se boginje proljeća
i kako je otopila ledeno srce
kralja podzemlja.

Gledala je suze u majčinih
očima
i sažaljenje svakog boga i
čovjeka
dok su joj govorili da ne
očekuje toplinu od njega,
a ona im se u zagrljaju svog
kralja smijala.

Žalila ih je jer su veličali Heru
i Zeusa,
njihove dane provedene u
svađama.
Bili su slijepi i bojali se srca
tamnoga,
toliko da ih je više privlačila
nevjera.

Tama podzemlja nikad je nije
brinula,
duša njegova samo za nju je
sijala.
Zime s njim sve više je voljela,
jer njihova je ljubav bila toplija
od proljeća.

Došlo je proljeće i ona je otišla,
Had ju je gledao s tugom u
očima.
Koraćao je prema tronu s boli
u grudima,
jer kralj bez svoje kraljice pola
je čovjeka.

Maria Ema Mijan, 4. a

Vrijeme

na nebu sunce,
kiša pada...

na nebu oblaci,
mrak dolazi...

na nebu ni oblaka,
vjetra ni daška...

na nebu radost,
u očima žalost...

u nebu ti,
u srcu nemir...

Ivona Šunjić, 4. a

Pakleno dizalo

što je život?
jedna pjesma kaže
(poznata svima)
da je život
igra bez granica
a ja...
ja kažem
život
to je
pakleno dizalo
ide gore i dolje i gore i dolje i
staje i kreće i brzo ide i sporo
ide i zaustavlja se i pokreće se
to pakleno dizalo
bez gumba za pomoć i bez
vrata i bez zraka i bez sunca
i bez vremena i bez društva i
bez razuma i bez dobrote i bez
osjećaja, bez srca...
zvan život.

Ivona Šunjić, 4. a

Prava

Dragi,
pišem ti u noći
ovoj tamnoj i hladnoj
(još više nego obično)
(jer tebe nema)

Dragi,
pitam te
je li bilo stvarno
je li bilo istinito
naše što smo imali

Dragi, ne znam kako
da nas nazovem
koju etiketu
da nam stavim

Dragi, molim te
na koljenima molim
odgovor mi dozvoli
znati

Dragi,
preumorna sam...

Dragi,
previše
nedostaješ...

Ivona Šunjić, 4. a

U budućnosti

Što želiš?
Koji ti je plan?

Pitanja čujem svaki dan.

Želim misliti sama ja,
bez utjecaja.

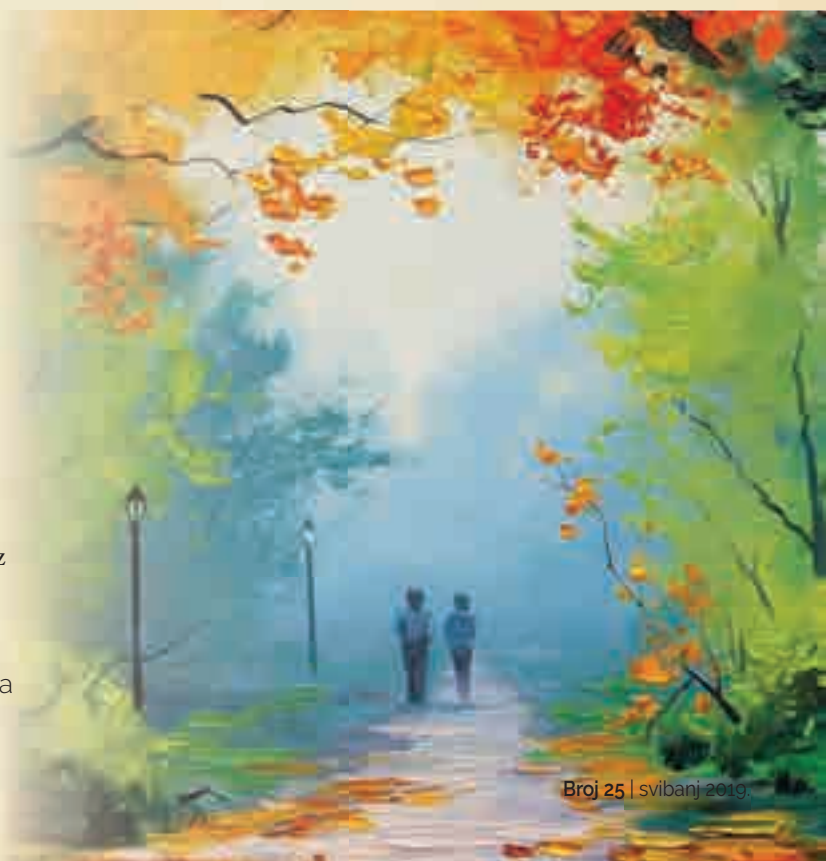
Želim putovati, ti i ja,
bez kraja.

Želim učiti o svemu,
prošlom, sadašnjem i
budućemu.

Želim gledati zvijezde
i upoznavati njihove abecede.

Želim čitati i pisati knjige
u prirodi, bez brige.

Ivona Šunjić, 4. a

1. a razrednica: **Blanka Kolenda**

1. ef razrednik: **Branimir Filipović**

2. bc razrednica: **Miriana Tadić**

1. d razrednica: **Bernadica Milčević**

2. a razrednica: Marija Majić

2. c razrednica: Tanja Marić

3. a razrednica: Adrijana Bagarić

Pomoćni kuhari razrednica: Darija Pavlović

Svjesni pogrešaka, nastavljamo griješiti

Ne može se vrijeme vratiti ni čitav život živjeti u prošlosti i razmišljati o pogreškama. Trebamo se pobrinuti da ih ne radimo više i da iz pogrešaka učimo, postajemo jači i idemo dalje.

Sastojci dobrih i loših dana, da se tako izrazim, čine nas zrelijim osobama, opreznijim, spremnijim da ono što smo doživjeli, prihvatimo, probavimo na najbolji mogući način i budemo spremni odgovoriti mnogo mudrije i smirenije na novu priliku, ako nam se ona pruži. Nisu sve pogreške za osudu. Vjerujem da nema čovjeka koji nije učio iz osobnih pogrešaka. Svjesno ili ne, kasnije bi shvatio da je mogao bolje se ponašati u toj situaciji, ali omakne se i pogriješimo... Moglo bi se sve promijeniti i usmjeriti u drugom pravcu samo ako postanemo svjesni svojih pogrešaka. Iz njih trebamo učiti, ići dalje ne ponavljajući isto, ali pogreške se moraju dogoditi kad-tad, a poneke se događaju s razlogom. Ljudi se trude uzeti od života najbolje ne misleći previše na potrebe drugih oko sebe i tako upadamo u začarani krug u kojem se moraju potkrasti pogreške. Iako smo ponekad svjesni svojih pogrešaka,

mi ustrajemo i dalje u istim stavovima i ponašanjima... Mislim da to radimo zbog nedostatka osobnih vrijednosti i stava. Ove vrijednosti i stav nam omogućavaju da upravljamo svojim emocijama i ponašanjem, onim što mislimo i što govorimo. Često se u čovjeku nakupi dosta neotpuštenih emocija i to stanje traje dok netko ne pokrene tu lavinu. Onda ne razmišljajući pravimo pogreške. Tek kad se ohladimo postajemo svjesni da smo prešli granice, ali natrag se ne ide... Tako ulazimo i izlazimo iz problema na jedan malo teži način. Najbitnije je na osvrtni se niti živjeti kako drugi žele ili misle da trebamo živjeti, već treba njegovati vrijednosti u koje sami vjerujemo i graditi svoj stav. Imati prioritete u životu, živjeti u skladu s onim što poštuješ i čemu težiš.

Ne treba pokušavati živjeti u pogreškama prošlosti nego se izdići iznad njih i krenuti dalje u sadašnjost i budućnost. Jedino tada možemo postati, možemo biti uspješni i sretni. Živjeti ovako svaki dan u skladu s onim što poštujemo i čemu težimo ostvarujemo potpunu slobodu.

Ivona Šunjić, 4. a

U razgovoru je uvijek najbolje koristiti blage riječi, ali jake argumente

U razgovoru je uvijek najbolje koristiti blage riječi, ali jake argumente. Mnogi ljudi, pa i ja, ne mogu se pridržavati ove rečenice. Zapravo, ove se rečenice teško držati. Svi mi želimo reći jednoj osobi istinu, ali da ju ne uvrijedimo i pogotovu kad smo u svađi, ovoga se trebamo pridržavati. Lako je govoriti osobi šta mislimo, a da nas nije briga hoće li se ona uvrijediti. U svađama ne trebamo biti naivni, trebamo mudro misliti, da mozak bude brži od jezika. Trebamo razmisliti kakve će posljedice biti ako ne koristimo

blage riječi. Ja se isto nisam pridržavao ove rečenice, pa mi je poslije bilo krivo što sam rekao. A meni je rečeno što je mene uvrijedilo i zaboljelo, a teškog sam srca da to oprostim i zaboravim. Tad sam shvatio da nije sve u nekim grubim riječima i nekim psovkama. Shvatio sam kako je toj osobi bilo nakon što sam je uvrijedio. Zato ja želim da sa svim svojim prijateljima budem dobar, u što manje svađa ulazim, a pogotovu da razmislim šta ću reći ako upadnem u svađu.

Petar Knezović, 2. a

Što sanjaš i što ti se događa?

Ne sanjam baš često i ne sjećam se svojih snova. Naravno, imam svoje ciljeve koji se mogu nazvati snovima. Snovi stvaraju budućnost i ne treba odustajati od njih, bilo da te snove sanjamo u javi ili snu jer jedino nas snovi čine sretnima i guraju prema naprijed. Ipak, treba biti oprezan što sanjamo... Snovi mogu biti daleko od istine. Oni koji sanjaju prevelike snove zaboravljaju živjeti unutar svojih mogućnosti. Vrlo malo je potrebno da im se snovi sruše i postanu pesimistični. Zato je ljepše sanjati ono što je ostvarivo iako će sigurno boljeti kad te drugi zaustave kad si tako blizu ostvarenja sna. Uvijek se trudim biti blizu svojih snova. Ponekad ih i dohvatim, a to ovisi o tome što radim i što mi se događa. Moj san je moja budućnost,

kakvu je ja želim da bude i u životu radim sve što mogu da moj san postane stvarnost. Ne idealiziram svoj san. Gradim ga na stvarima koje mi se događaju i koje bi voljela ponovno proživjeti, ali ne u prošlosti već u budućnosti. Mislim da su to snovi koje vrijedi sanjati. Kakvi god snovi bili, jedno je sigurno svi želimo pobjeći od okrutne stvarnosti u naš mali raj, naše idealno mjesto koje je za nas smrtnike nedostižno.

Ne znamo što nam život donosi jer život je kao more: nikada miran, valovi i vjetrovi nas nose kuda hoće i nikad ne znamo kada će nas udariti, gdje će nas odvesti, što će se dogoditi. Zato nam služe naši snovi koji nas čuvaju od okrutnosti onoga što nam se događa.

Ivona Šunjić, 4. a

I nitko neće znati da sam i ja bio tu i prošao

Jesmo li mi doista tako prolazni? Tako lako zaboravljeni i izbrisani? Ovaj život, zar on tako brzo prolazi? I završava. Zašto nas je strah prolaznosti i zaborava? koliko se puta kroz život pitamo hoće li išta ostati iza nas? Hoće li i jedan dio mene nastaviti živjeti u sjećanju, u drugima?

Teško je odgovoriti na ova pitanja. Glavni razlog je taj što svi imamo drugačiji odgovor. Prolaznost je različita za svakoga. Najteže je kad dijete počne postavljati ova pitanja. A ti nemaš odgovora. Jer ne želiš da prerano odraste. No, zar nije već odraslo kad postavlja ta pitanja. Najlakše je opisati prolaznost kroz godišnja doba: proljeće, ljeto, jesen i zima, tj. rođenje, odrastanje, zrelost i smrt. I to se uvijek ponavlja. Smrt. Kod prolaznosti najveći je strah od smrti. Što je to tamo iza, tamo poslije? Previše pitanja postavljam. Nismo mi toliko prolazni. Sve je to do osoba s kojima provodimo život, dijelimo sve njegove dijelove. Ako te osobe žele nas, žele biti s nama, mi nismo prolaznici za njih. Mi smo dio njih, njihova života. Ne možesh

zaboraviti i izbrisati nekoga koga voliš, samo tako, preko noći. Za to ne možeš imati srca, da uradiš to. Život je poput zvijezda u A. B. Šimićevoj pjesmi *Opomena*. Kroz život mi nešto pokušavamo, nešto sagraditi, izgraditi, stvoriti, uraditi, a zaboravljamo da smo prolazni, zaboravljamo na prolaznost. Zaboravljamo da će sve vrlo lako nestati. Zaboravljamo da život trebamo posvetiti stvarima, vrijednostima, ljudima zbog kojih u zadnjim trenucima nećemo žaliti ni za čim. Zbog kojih ostajemo u lijepom sjećanju, nezaboravljeni, neizbrisani. A opet, iako sve ovo do sad znamo, još uvijek nas je strah. Strah od prolaznosti, od smrti, od zaboravljanja. *Opomena* nas potiče da razmislimo o duhovnom životu, da ga odvojimo od materijalnog i nadamo smisao života. Postavlja nam pitanja kakvi ste, pazite li da niste mali, obični i ništavni, ima li naš život smisao, ostavljamo li trag... Naš trag su naša dobra djela, ljubav, istina i dobrota. Jer kad prođemo, kad nestanemo: *Na bijelom transparentu snijega sve*

se sada maske, pojave i stvari prljavima čine. (Snijeg, M. Krleža). Na bijeloj boji snijega, koja je toliko intenzivna i konstantna da ni u sjeni ne gubi svoju čistoću i intenzitet, svaka stvar i svaka pojava (naš čitav život) otkriva svoj kontrast, svoju istinu. Kao da ih ta sama bjelina razotkriva. Sve na toj površini postaje istaknutije. Ali ubrzo nakon nas dolazi vjetar i pokriva naše stope u snijegu, skriva naš put, i ne zna se za nas više. Kao djeci ne priča nam se o prolaznosti. Tako odrastamo u ljude koji se boje, prolaznosti i smrti. Nikad nismo spremni jer ne znamo za to. Netko traje duže, netko traje. Netko putuje brže, netko sporije. Na kraju, jer smo svi prolazni, prolazimo i nestajemo. Suočeni s ovom spoznajom možda ćemo bolje živjeti. Možda ćemo biti sretniji, slobodniji, više voljeti, učiti razumijevati, stvarati neprolazne stvari i ostavljati ih iza nas.

Književnici ostavljaju svoja djela. Znanstvenici svoja otkrića. A mi obični ljudi... Svoju ljubav i djecu. Nitko ne zna kad će doći trenutak, kad će sve proći, kad će nas prolaznost nadvladati. Upravo zbog toga se trebamo *Opominjati* i sjećati se *Snijega* i raditi na našem tragu koji ostavljamo iza sebe da ga vjetrovi ne zabetu.

Ivona Šunjić, 4. a

Imam zemlju u jeziku, imam jezik u zemlji

Što je to zemlja bez jezika? Što je to jezik bez zemlje? Svaka zemlja ima svoj jezik jer je to čini jednom cjelinom, jednom državom. Zemlju također jednom cjelinom čini njezin narod, a narod bez jezika je izgubljen narod. To je narod bez svoga „ja“. Svaki jezik u svijetu jedinstven je na svoj način. Nemoguće ga je iskorijeniti. Ma koliko god ljudi to htjeli, on uvijek ostaje u korijenu, u zemlji i u dušama tog naroda. On ostaje u ljudima jer to označava njihovu pripadnost toj zemlji. To označava njihov identitet i tko su oni zapravo. Jezik je zapravo dar koji dobijemo pri svom rođenju, dar koji širimo i njegujemo pri svom odrastanju, kroz svoj život.

Jezik je blago koje treba cijeniti, jer je to naša dika i naš ponos. Treba mu pridavati više pažnje kako bismo shvatili koliko je zapravo jedinstven i dragocjen.

Dragana Marijanović, 3. a

U razgovoru je uvijek najbolje koristiti se blagim riječima i jakim argumentima

Govor, poseban dar, čudesne prirode. Ne možemo ga opisati pozitivno, a da ne spomenemo njegove mnoge loše mane. On je jedan od najljepših Božjih darova, ali baš kao i hladno oružje, samo je potreban jedan mali trenutak da on nekoga povrijedi i ostavi velike posljedice.

A, da bi govor bio upotpunjen, krase ga riječi, a one kao i osjećaji nemaju iste ciljeve u našem životu. Neke riječi, kao prijateljice će nas krasiti, upotpuniti srca toplinom, a vi im se samo možete diviti. Dok druge, hladne, bez osjećaja uništiti će vam jedan poseban trenutak, a tu i možda i ne bude kraj i one upotpune vaše živote patnjom i od njega naprave samo još jednu tužnu priču. Takva tragedija možda se i može spriječiti ako na vrijeme nešto poduzmemo. Ali, kako spriječiti nečije lose riječi namijenjene nama. Pa

upravo isto tako, uz malu promjenu koja čini velika čuda. Najbolje bi bilo da uzvratimo istom mjerom, iskoristimo istu misao ali promijenimo kontekst riječi, te i način kojim se izražavamo. Upravo te blage riječi i jaki argumenti čine najjače oružje znano. Toliko su moćne da će najtmurniji dan postati vrijedan spomena. Sve te ružne riječi nisu ravne blagim riječima, a sve te klevete i laži nisu dostojne jakim argumentima.

Govor ne samo sto je dar, on je jedna strasna zvijer, ali nitko nije rekao da ju je nemoguće ukrotiti, ako u tome uspijemo, život će nam biti lakši, niti jedna prepreka neće biti teška. Ako se samo u razgovoru uvijek držimo blagih riječi i jakih argumenata onda sva vrata svijeta biti će nam vječno otvorena.

Rebecca Primorac, 2. a

Imam zemlju u jeziku, imam jezik u zemlji

Narod bez jezika je narod bez identiteta. Bez jezika narod gubi svoj ponos, svoje dostojanstvo i ono što ga čini jedinstvenim i unikatnim. Nijedan narod ne smije ni pod koju cijenu i lažni sjaj tuđega dopustiti gubitak svog jezika. Imajući jezik, glas u svome puku, zemlja zauvijek ostaje potpuno naša i tek tada, dok je njen glas u nama i mi smo samo njen narod. Razni utjecaji svijeta oko nas, bogatstvo drugih naroda često nas zaslepljuje pa čak i zavara da ono što je naše nije dovoljno vrijedno i dragocjeno. Sama činjenica da se imamo čime dičiti, da postoji jezik koji je samo naš, sasvim je dovoljan znak da je jezik dar i blago vrijedno čuvanja i divljenja. Na nama je težak zadatak njegovanja jezika, no znajući da će se to isplatiti i da će se na našem jeziku nastaviti pjevati, pisati, razgovarati pa i oplakivati, ta zadaća nam postaje slatka briga.

Darovan od Boga, jezik je sve ono što čini jedan narod. Postanimo svjesni te činjenice, njegujmo njegovu dragocjenost i ne dopustimo mu da se otrgne iz svojih korijena.

Barbara Damjanović, 3. a

Imam zemlju u jeziku, imam jezik u zemlji

Svaki narod ima svoj jezik, svoju tradiciju i pučke običaje. Jezik je nešto jedinstveno, on predstavlja narod koji se njime koristi.

Hrvati su kroz svoju povijest živjeli u teškim prilikama. Naš hrvatski narod toliko puta našao se je pred ozbiljnim preprekama i izazovima.

Toliko je drugih naroda željelo oduzeti nam naš teritorij, jezik i slobodu. Danas također možemo primijetiti u našoj kulturi i gastronomiji utjecaje različitih naroda koji su se proširili teritorijem hrvatske države. Međutim, najbitnije je da nismo odustali od našeg jezika i tradicije. Uspjeli smo očuvati hrvatski jezik i slobodu, nezavisnost od drugih naroda.

Kada promatram hrvatsku povijest, ponosna sam na svoj narod. Divim se ljudima koji su svojom hrabrošću i vjerom u Boga izborili se za Hrvatsku kakvu poznajemo danas. Upravo zbog tih ljudi danas imam zemlju u jeziku, imam jezik u zemlji. Ukoliko se nastavimo boriti za naše mjesto u svijetu, hrvatski jezik i narod čeka svijetla budućnost.

Andrea Babić, 3. a

Imam zemlju u jeziku, imam jezik u zemlji

Svaka zemlja ima narod, a svaki narod svoj temelj jezik. Po jeziku smo jedinstveni, jezik nas štiti i čuva od tuđinskog, jezik nas čini cjelinom.

Moja zemlja je ranjena. Od povijesti je napadaju, pokušavaju je oteti, sebi prisvojiti. Dugo vremena na njezinoj površini vladala je mađarizacija, poturčenost, ali dubine zemlje čuvale su identitet, jezik naroda, hrvatski jezik. Naša zemlja, naš narod ljetima su se borila, branila od drugih, da bi sačuvali svoje. Tek nakon što se počne gubiti, počne se cijeniti. Jezik, jedini element koji je sačuvao jedinstvo i cjelinu našeg hrvatskog naroda dok nam je zemlja bila razdvojena, a naposljetku po narodu i jeziku ponovno vraćena. Jezik je ostao ukopan u zemlji s dušama naših mrtvih, a mi živi vratili smo se zemlji da je očuvamo, da je ponovo tradicijom, hrvatskim duhom, hrvatskim jezikom oživimo.

Jezik se treba čuvati, to je naše obilježje, to je naš identitet, a naša zemlja je naša domovina, naša briga i mjesto narodnog jedinstva.

Jelena Soldo, 3. a

Meine Reise zum Oktoberfest in München

Auf meiner Wunschreiseliste stand, einmal auf dem Oktoberfest in München zu sein! Das **Oktoberfest** in München ist das größte Volksfest der Welt. Mir erfüllte sich dieser Traum endlich! Vom 22. September bis zum 7. Oktober 2018 fand das 185. Oktoberfest statt.

Geschichte

Zu Ehren des königlichen Brautpaares, das am 12. Oktober 1810 geheiratet hatte, fand das erste Pferderennen und damit der Vorläufer zum Oktoberfest auf der Theresienwiese, damals noch am Stadtrand, statt. Der Name für diese „Wiese“ (mundartlich *d'Wiesn*) wurde übrigens damals von der Braut Prinzessin Therese übernommen und heißt seitdem Theresienwiese.

Ein Jahr später waren sich alle einig: Das Fest soll weiterhin stattfinden. Veranstalter war diesmal der „Landwirtschaftliche Verein in Bayern“, der Fest und Pferderennen zur gleichzeitigen Präsentation bäuerlicher Leistungen nutzte. 1813 musste das Oktoberfest das erste Mal ausfallen wegen der napoleonischen Kriege.

Jahr für Jahr fand daraufhin die *Wiesn* als privat finanzierte Veranstaltung statt, bis dann 1819 die Münchner Stadtväter die Sache in die Hand nahmen. Künftig

sollte das Oktoberfest jedes Jahr und ohne Ausnahme gefeiert werden, unter Leitung der Stadt München. Für das Oktoberfest brauen einige Münchner Brauereien ein spezielles Bier, das eine Stammwürze von mindestens 13,5 % aufweisen muss und ca. 5,8 bis 6,4 Volumenprozent Alkohol enthält.

Die traditionelle bayerische Kleidung

Die traditionelle bayerische Kleidung wurde von der Kleidung der Bauern und der Landwirte inspiriert. Die Stoffqualität und die Dekoration identifizierte den sozialen Rang der Person, die diese Kleidung trug. Heute tragen einige Menschen diese Kleidung an den Hochzeiten. Bei den Männern handelt es sich um *das klassische Hemd und die Lederhose* und bei den Damen das Dirndl. Ein echtes Dirndl besteht in der Regel aus einem knapp knöchellangen, in Falten gelegten Rock. Dazu kommt eine zwei bis drei Zentimeter kürzere Schürze sowie eine Bluse in dezenten Farben aus Seide, Baumwolle oder feiner Wolle mit Schiebe- oder langen Puffärmeln.

Neue Freunde

Es ist bekanntlich schwer, einen Platz in einem der Bierzelte zu ergattern. Sie werden bis zu einem Jahr im Voraus gebucht, und man wird nur bedient, wenn man einen Sitzplatz gefunden hat. Das Oktoberfest ist definitiv kein Ort, um schüchtern zu sein! Die Leute rücken die Leute am Tisch zusammen und machen Platz. Man schließt den ganzen Tag internationale und bayerische Freundschaften.

Ich kann nur jedem empfehlen, einmal zum Oktoberfest zu fahren und ein Teil des größten Volksfestes der Welt zu sein.

Verfasst von Ivanka Kravac,
Deutschlehrerin

Elegant und selbstbewusst überblickt die Bavaria, die weltliche Patronin Bayerns, die Theresienwiese. Als eines der Wahrzeichen Münchens ist sie ein beliebtes Fotomotiv und ein Treffpunkt für Touristen und Münchner - vor allem zum Oktoberfest.

Sehenswürdigkeiten in Deutschland

Kölner Dom

Die 157,38 Metern hohe Domkirche Sankt Petrus, wie der Kölner Dom offiziell heißt, zählt zu den meistbesuchten Sehenswürdigkeiten Deutschlands und zu den beliebtesten.

Plenarbereich Reichstagsgebäude, Berlin

Das historische Reichstagsgebäude mit seiner nachträglich aufgesetzten Kuppel ist nicht nur die Attraktion in Berlin, sondern deutschlandweit.

Marienplatz, München

Hier hatte der FC Bayern schon oft was zu feiern. Doch der Marienplatz zieht nicht nur Fußball-Fans, sondern auch

Reichstagsgebäude, Berlin

Kölner Dom

Touristen aus aller Welt an. Täglich um 11 und 12 Uhr, sowie von März bis Oktober zusätzlich um 17 Uhr, ertönt am Neuen Rathaus das Glockenspiel mit seinen bekannten Melodien.

Gedenkstätte Berliner Mauer, Berlin

Die Gedenkstätte Berliner Mauer an der Bernauer Straße erinnert an die Teilung Berlins durch die Mauer und die Menschen, die dort zu Tode kamen.

East Side Gallery, Berlin

Mehr als 100 Künstler aus aller Welt hatten sich hier nach der Öffnung der Mauer verewigt-immer wieder wurden Stücken aus der Mauer entfernt, was Proteste auslöste. 2013 protestierten etwa 6000 Menschen-darunter auch Sänger und Schauspieler David Hasselhoff.

Berliner Dom

Der Berliner Dom beeindruckt Touristen nicht nur durch seine Architektur, sondern auch durch die schöne Lage am Lustgarten auf der Museumsinsel.

Frauenkirche, Dresden

Nach dem Wiederaufbau der Eröffnung 2005 erstrahlt die Frauenkirche in Dresden in neuem (alten) Glanz und lockt Besucher aus aller Welt an. Lohnenswert ist der Aufstieg in die Kuppel und auf die Aussichtsplattform, von wo aus sich ein toller Rundumblick über Dresden bietet.

Berliner Mauer

Die Berliner Mauer war während der Teilung Deutschland sein hermetisch System der Deutschen Demokratischen Republik, das mehr als 28 Jahre, vom 13. August 1961 bis zum 9. November 1989, bestand.

Priredile: Iva Baketarić i Kristina Odak, 2. a

Frauenkirche, Dresden

ROYAL WEDDING 2018: Prince Harry & Meghan Markle

Tourist attraction in a fairy tale

Prince Harry and Meghan Markle's beautiful wedding helped the world believe in fairy tales again and it also helped the local economy.

An estimate by Britain's Office of National Statistics before the wedding predicted it would bring in about \$680 million thanks to visitors, souvenirs and hotel stays. According to Forbes, an astonishing 29 million Americans tuned in to watch the royal couple say their vows.

And one little town is still feeling some positive effects.

As Harper's Bazaar reported, the town of Windsor, where the wedding was held, has become quite the popular summer tourist destination.

For example, since the wedding took place in May, Windsor Castle's bookings have increased by a whopping 92 percent. Though really, this isn't a huge surprise for those who oversee tourism in the United Kingdom, including Patricia Yates, from VisitBritain.

It's the fairy story of an American girl marrying a British prince," she told the [Telegraph](#) after the wedding celebration. "We expect it to lead to a boost in tourists coming over in the

weeks and months ahead, who will then travel to our heritage sites across Britain." Beyond Windsor, several other destinations across the U.K. also saw a boost. According to Harper's Bazaar, which analyzed data from Isango!, an online retailer of global tours, Windsor Castle has become the leading summer attraction, followed by the London "Hop on Hop Off" bus tour. Next, the data showed, guests still love visiting the Tower of London, where they can check out all the royal family's crown jewels, followed by a cruise down the River Thames. In total, the data showed a 56-percent overall growth in ticket sales in the U.K.

A ticket for *A Royal Wedding: The Duke and Duchess of Sussex* costs £21.20 for an adult, £19.30 for a student, £12.30 for those under 17 and those with disabilities, £54.70 for a family group of two adults and three children and it is free for children aged under five years old.

Conspiracy Theory

"Meghan Markle and Prince Harry's relationship is just a ploy to take over America."

One man's tweet set the Internet on fire November 27,

the day Markle and Prince Harry announced their engagement. Greg Pollowitz, editor of twitchy.com, posited that Markle's status as an American citizen will make her kids qualified to run for U.S. president and be in line to the British monarchy. "Brits are playing long-ball here, but it's a smart move. They want America back and this is how they'll do it," Pollowitz wrote. This set off a ripple effect of theories suggesting Markle is just some political pawn in England's plan to reclaim America.

Dress to impress

The exhibition, titled *A Royal Wedding: The Duke and Duchess of Sussex*, features the wedding dress designed by Clare Waight Keller in addition to the tiara and veil worn by Meghan. The Duchess of Sussex worked closely with [Givenchy](#) artistic director Waight Keller when finalising the design of the wedding dress, having previously admired the

designer's "elegant aesthetic" and "relaxed demeanour". The dress was designed with a boat neckline, a feature that Meghan has seemed particularly fond of in recent times. Also on display is the five-metre-long [veil](#) worn by the duchess, which has been embroidered with flora from all 53 countries in the Commonwealth.

Two of Meghan's favourite flowers were also added to the veil: the wintersweet flower, which grows in front of Nottingham Cottage where she and Prince Harry live, and the California poppy from her home state in the US.

The tiara that she wore at the royal wedding, which took place at St George's Chapel, was lent to her by the Queen. The diamond bandeau of Queen Mary's tiara, which held the duchess' veil in place, was made in 1932, with the brooch at the centre created in 1893.

Priredile: Rebecca
Primorac i Ana Antunović,
2. a

Ten Commandments of Good Business

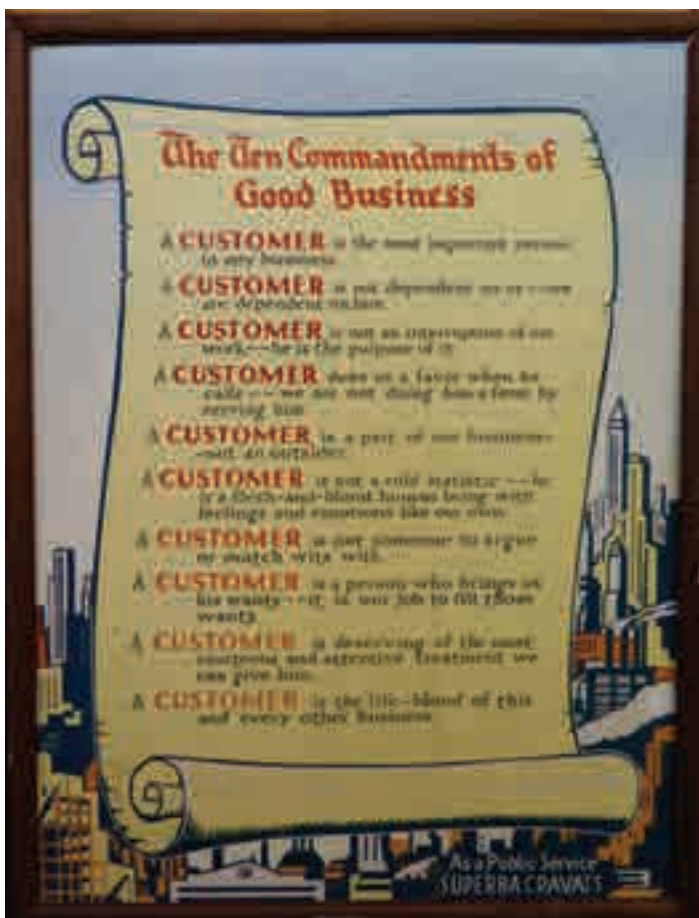
1. The customer is the most important person in any business.
2. The customer is not dependent on us. We are dependent on him.
3. The customer is not an interruption in our work. He is the purpose of it.
4. The customer does us a favour when he calls. We are not doing him a favour by serving him.
5. The customer is part of our business, not an outsider.
6. The customer is not a cold statistic, but a flesh-and-blood human being with feelings like our own.
7. The customer is a person who brings us his wants. Our job is to fill those wants.

8. The customer is deserving of the most courteous and attentive treatment.

9. The customer is the fellow who makes it possible to pay your salary.

10. The customer is the lifeblood of every business.

Form cake

Ingredients:

3 eggs,
1 sour cream (cup of sour cream is the measure for all other ingredients),
1 cup of sugar,
1 cup of flour,
1 cup of milled nuts (as desired: walnuts, hazelnuts, almonds),

1 cup of "Kraš Expres",
½ cup of oil, and
1 baking powder.

Put all ingredients into a bowl and mix it altogether, then you put it into cake mould and bake it for an hour on 160°C.

By Tanja Boras

Settimana della moda di Milano

La settimana della moda di Milano è una celebre settimana della moda tenuta due volte all'anno a Milano, in Italia.

L'evento con le sfilate primavera/estate si tiene a settembre/ottobre di ogni anno mentre l'evento con le sfilate autunno/inverno si tiene a febbraio/marzo di ogni anno.

È stata istituita nel 1958 e fa parte delle «Big Four», ovvero dei quattro eventi ritenuti particolarmente importanti in quanto svolti nelle capitali della moda. Le altre tre settimane della moda dei «Big Four» sono quelle di New York, Londra e Parigi.

Gli eventi dedicati alla moda femminile sono il clou della settimana della moda ed in particolar modo "Womenswear", "Milan SS Women Ready to Wear" e "Milano Moda Donna" sono le sfilate più importanti. Gli eventi dedicati alla moda maschile sono "Menswear" e "Milano Moda Uomo".

Prada

Originariamente nota come Fratelli Prada, la casa di moda fu fondata nel 1913 dai fratelli Mario Prada e Martino, i quali aprirono un negozio di cuoio, borse, accessori da viaggio e

di lusso nella Galleria Vittorio Emanuele II a Milano.

Versace

È un'azienda italiana di moda e abbigliamento, con sede a Milano, fondata nel 1978 dallo stilista Gianni Versace e condotta dopo la sua morte dalla famiglia: il fratello Santo Versace e la sorella Donatella Versace. Nel settembre 2018 l'azienda è ceduta allo stilista americano Michael Kors.

Gucci

Gucci è una casa di moda italiana attiva nei settori di alta moda e articoli di lusso che fa parte della Gucci Group. È stata fondata da Guccio Gucci nel 1921 a Firenze.

Fendi

È un marchio italiano del lusso, fondata come casa di moda a Roma nel 1925 da Edoardo Fendi e Adele Casagrande. Si tratta di uno dei

marchi in assoluto più noti della moda italiana, che contribuì a far conoscere al mondo nel secondo dopoguerra.

Dolce & Gabbana

È una casa di alta moda italiana fondata nel 1985 dagli stilisti Domenico Dolce e Stefano Gabbana a Legnano. Ha sede a Milano. Ispirati in origine dall'eclettico negozio di articoli usati Bohemia, le stampe animalier molto colorate di Dolce & Gabbana sono state descritte come «alto hippy».

Priredila: Maria Ema Mijan, 4. a

Prokrastinacija - oblik ponašanja za koji je karakteristično odugovlačenje i odgađanje

„Ono što možeš danas – ostavi za sutra!“

Oblik ponašanja za koji je karakteristično odugovlačenje, odgađanje ili izbjegavanje izvršavanja planiranih aktivnosti, čak i kada će to imati negativne posljedice za pojedinca, naziva se **prokrastinacija**. Ovakvo ponašanje se najčešće i u najočiglednijem obliku prepoznaje kod učenika koji za svaki test uporno tvrde da im nedostaje još samo jedan dan kako bi dovoljno dobro pripremili gradivo. Prokrastinacija je u određenoj mjeri sasvim uobičajena, međutim odlaganje postaje problem kada prijeđe u naviku i počne značajno ugrožavati normalno funkcioniranje pojedinca. Uz to što osoba sklona prokrastinaciji najčešće ne izvršava aktivnost u očekivanom ili željenom vremenskom okviru, također rezultira i određenim stupnjem emocionalne nelagode. Prokrastinatori često biraju kratkotrajne koristi

umjesto dugoročnih dobitaka. Lako je zamisliti kako ovo izgleda u životu učenika: „*Radije ću sjesti na kavu s prijateljima nego učiti za test koji imam za pet dana.*“ Ostaje pitanje zašto ipak uvijek ponavljaju ovaj (očigledno) neadekvatan obrazac ponašanja i počinju s učenjem, kao po pravilu, uz par dana zakašnjenja.

Uzroci odgađanja

Prokrastinatori su skloni precjenjivanju preostalog vremena za obavljanje nečega i podcjenjivanjem vremena potrebnog za zadatak. Na radnom mjestu ljudi obično odgađaju poslove kada imaju osjećaj ne-

dovoljne autonomije, kada ne vide smisao ili značaj onoga što rade, kada ne dobivaju dovoljno adekvatnih povratnih informacija o svom radu, kada su frustrirani ili pak kada je zadatak jednostavno dosadan. Kod učenika je slično: oni najčešće odgađaju školske obveze kada su one neugodne, dosadne ili kada jednostavno nisu intrinzično motivirani za njihovo obavljanje. U velikom broju slučajeva strah

ljiv (lako mjeriti napredak), realističan, relevantan (dio većeg cilja) i vremenski ograničen (do kada planiramo nešto napraviti).

- **Posebno obratiti pažnju na realističnost cilja.** Cilj „*Nikad više neću odgađati učenje!*“ nije realan cilj. Međutim, ako ga formuliramo kao „*Danas ću provesti tri sata (s jednom kraćom pauzom) učeći određeni predmet!*“, postaje itekako ostvariv.

- Nekada veličina ci-

razmisliti o prvom koraku i baciti se na posao!

- **Iskoristi sljedećih 15 minuta!** Razmišljanja poput „*Imam samo 15 minuta, nema smisla početi...*“ nisu produktivna. Umjesto toga, treba sebi postaviti pitanje: „*Što mogu napraviti za 15 minuta?*“

- **Očekujte poteškoće i probleme.** Prepreke koje se javljaju tijekom rada ili učenja samo su problemi koje treba riješiti, a ne znak da treba odustati. Bez obzira na poteškoće i (privremeni) neuspjeh u nošenju s istima, one nisu povratna informacija o nečijoj vrijednosti ili sposobnostima.

- **Čuvajte se svojih standardnih izlika.** „*Umorna sam/ pospana/ lošeg raspoloženja, pa ne mogu sada učiti.*“ Osvijestite svoje izlike i neka vam posluže kao nagrada. „*Umorna sam/ pospana/ lošeg raspoloženja, pa ću učiti još samo 15-ak minuta.*“

- **Nagraditi se za svaki napredak.** Pri tome se treba usmjeriti na uloženi trud, a ne nužno na ishod. Razmišljanje poput „*sve ili ništa*“ (konačni ishod postignut ili ne) je posebno pogubno za motivaciju i učinkovitost.

- **Razmisliti je li sklonost odgađanju nekog zadatka zapravo znak nečeg drugog.** Izbjegavati razmišljanja poput: „*Opet odgađam i mrzim se zbog toga.*“ Radije razmisliti o pravom motivu odgađanja. U nekim slučajevima, odgađanje obveza može biti simptom drugih problema, kao što je primjerice depresija ili anksioznost.

Marija Majić, psihologinja

je ono što uzrokuje prokrastinaciju. Osoba koja strahuje da neće uspješno odraditi posao, baš kao i učenik koji se plaši prevelikog gradiva, težit će odlaganju rada što je duže moguće.

Pojedinci često pribjegavaju prokrastinaciji kao načinu regulacije raspoloženja, odnosno kao načinu privremenog izbjegavanja anksioznosti. No, obveze s kojima kasnimo i približavanje rokova samo stvaraju dodatnu anksioznost.

Kako pobijediti prokrastinaciju?

- **Odrediti jasan cilj.** Postavljanje cilja prvi je korak u njegovoj realizaciji. Adekvatan cilj je onaj koji je specifičan, mjer-

lja djeluje zastrašujuće. Tada je ključno **odrediti manje kratkoročne ciljeve** koji vode ostvarenju većeg cilja. Ovo

omogućuje lakše praćenje napretka i osjećaj postignuća. Dobar primjer iz života učenika: „*Danas ću prijeći prva tri poglavlja knjige (koja ima 300 stranica).*“

- **Biti realističan u procjeni vremena** potrebnog za neki zadatak. U ovoj procjeni se najbolje osloniti na prethodne slične zadatke.

- **Jednostavno početi!** Umjesto pokušaja da se cijeli zadatak uradi odjednom, bolje je fokusirati se na manje korake. Također, čekanje „idealnih uvjeta“ ne vodi nikuda. Dakle,

Aktivnosti Sportske sekcije

Košarkaško natjecanje

Na prvenstvu srednjih škola grada Mostara u košarci sudjelovali su učenici naše škole: Marino Biokšić, Matej Perković, Antonio Puljić, Marin Pehar, Sandro Soldo, Tin Koso, Ivan Bilić, Ivan-Blaž Rezo, a sve pod vodstvom profesora Branimira Filipovića.

Prvu utakmicu u skupini pobijedili smo Srednju prometnu školu rezultatom 40:9. Drugu utakmicu igrali smo protiv Srednje ekonomske i turističko-ugostiteljske

škole, koju smo također dobili (33:28). Treću utakmicu u skupini igrali smo protiv Srednje Karađoz-begove medrese te smo i njih pobijedili 34:19. Tim pobjedama ostvarili smo prolazak u četvrtfinale, gdje smo izvukli Srednju građevinsku školu. Utakmica je bila neizvjesna do samoga kraja, ali smo na kraju ipak izgubili 23:24.

Stolnotenisko natjecanje

Na prvenstvu srednjih škola grada Mostara u stolnom

tenisu sudjelovali su učenici naše škole: Sandro Soldo, Antonio Puljić, Tomislav Bazina i Filip Palameta, pod vodstvom profesora Branimira Filipovića.

Prvu utakmicu u skupini pobijedili smo Srednju tekstilnu i poljoprivrednu školu rezultatom 2:0. Drugu utakmicu igrali smo protiv Srednje mašinsko-saobraćajne škole koju smo također dobili 2:0. Treću smo utakmicu igrali protiv Srednje medicinske škole te i njih pobijedili 2:1.

Tim smo pobjedama ostvarili prolazak u četvrtfinale, gdje smo izvukli Drugu gimnaziju Mostar koju smo pobijedili s 2:0 i ušli u polufinale. Međutim, u polufinalu smo izgubili od Srednje elektrotehničke škole Rudera Boškovića s 0:2. Nakon toga smo igrali za 3. mjesto, ali smo nažalost izgubili protiv Srednje ekonomske i turističko-ugostiteljske škole s 1:2.

Branimir Filipović, prof.

Patrik Rimac, učenik naše škole i talentirani nogometaš

U sportu treba puno rada, truda i odricanja

Ponosni smo što svake godine možemo predstaviti nekog od naših učenika koji su i talentirani sportaši. U ovome broju razgovarali smo s učenicom 3. a Patrikom Rimcem koji je u našu školu došao iz Livna.

Možeš li nam ukratko reći nešto o sebi?

Dolazim iz Livna, imam 18 godina i igram nogomet.

Kada si počeo trenirati?

Počeo sam trenirati prije 11 godina u klubu Troglav.

Koliko je izvedivo uklopiti treninge i školske obveze?

S obzirom da treniram dva puta dnevno, nije baš jednostavno.

Nedostaje li ti obitelj i je li bilo teško tako rano otići od kuće?

Jako mi nedostaje kuća, obitelj i prijatelji, ali svakom uka-

zanom prilikom ih nastojim posjetiti. # Bilo je teško, ali zbog ljubavi prema sportu lakše podnosim.

Gdje se vidiš u budućnosti?

Naravno u sportu, ali ne

mora biti primarno nogomet jer nitko ne zna šta nas očekuje. Svakako bih volio igrati u velikim klubovima, no do toga treba puno rada, odricanja i volje.

Možeš li za kraj nešto poru-

čiti učenicima koji su na sličnom putu kao što je tvoj?

Poruka ostalim učenicima bi bila da se sve može ostvariti ako istinski vjerujete u to.

Razgovarala: Ana Perić, 3. a

Zabavna matematika

Trikovi s kartama

Mnoge od nas na samu pomisao matematike zaboli glava. Međutim ona može biti itekako zanimljiva i zabavna. Pokazati ćemo vam da matematika nije samo puko beskonačno računanje, bezbroj zadataka od kojih se za mnoge pitamo da li će nam ikada zatrebati u životu. Matematika se koristi gotovo svuda pa i u trikovima sa kartama. Naučite trikove i zabavite svoje prijatelje, roditelje...

1. Trik

Promiješajte špil karata i dozvolite nekome da izvuče jednu. Kažite onom tko je izvukao kartu da je pomnoži sa 2. Zatim neka tom broju doda broj 3 i dobivenu vrijednost podijeli sa 5.

Nakon toga u zavisnosti koji je znak na karti neka doda vrijednost:

- 1 – za srce
- 2 – za list
- 3 – za djetelinu
- 4 – za kocku

Ako pojednostavimo to izgleda ovako:

karta · 2
dobivena vrijednost + 3
dobivena vrijednost · 5
pa + 1 za srce, + 2 ako je u pitanju list...

Kada je sve izračunao, sudionik će vam reći dobiveni broj. Od tog broja oduzmite 15 i dobiveni rezultat reći će vam koja je karta u pitanju tako što prvi broj (ili prva dva broja, ako je broj troznamenkast) govori koja je karta u pitanju, a posljednji broj govori koji je znak u pitanju.

Objašnjenje:

Matematički prikaz ovog trika izgleda ovako:

Ako uzmemo da je karta x , a znak y , onda to izgleda ovako:

$$\begin{aligned}(x \cdot 2 + 3) \cdot 5 + y &= \\ x \cdot 2 \cdot 5 + 3 \cdot 5 + y &= \\ x \cdot 10 + 15 + y &= \\ 10x + y + 15 &= \end{aligned}$$

Ukoliko je karta sedmica srce, rezultat će biti: $10 \cdot 7 + 1 + 15 = 86$

Ovaj broj bi vam rekao sudionik, a kada ga umanjite za 15 dobit ćete 71, gdje 7 označava kartu, a 1 znak srce.

2. Trik

Trik se izvodi s 21 kartom.

Recite sudioniku da izabere jednu kartu, zapamti je i vrati u špil. Kada sudionik vrati kartu u špil izmiješajte karte. Nakon toga izvođač trika karte dijeli u 3 špila, stavljajući karte redom na prvi, drugi pa treći (poledinom na dole) sve dok ne rasporedi sve karte.

Nakon toga pitajte sudionika u kojem se špilu nalazi njegova karta. Taj špil sa odabranom kartom stavite između preostala dva i ponovite postupak još dva puta.

Nakon toga otvarajte jednu po jednu kartu iz špila i kartu koju je izabrao sudionik nalazi se na 11. mjestu.

Objašnjenje:

Ako kartama složenim u špil dodijelimo oznake redom, počevši od gornje lijeve: $a_0, a_1, a_2, \dots, a_{20}$ po redovima. Nakon prvog dijeljenja karte će biti poredane kao na tablici:

a_0	a_6	a_{12}
a_3	a_9	a_{15}
a_4	a_7	a_{16}
a_5	a_{10}	a_{17}
a_{12}	a_{13}	a_{14}
a_{15}	a_{18}	a_{19}
a_{18}	a_{19}	a_{20}

Neka je npr. a_6 odabrana karta. Ako indeks te karte pri dijeljenju sa 3 daje koeficijent k onda ta karta dolazi prvim dijeljenjem na poziciju k u svom

špil (k ∈ {0, ..., 6}).

Sada gledamo ostatak pri dijeljenju i označiti ćemo ga sa v ($a_6 = v \pmod{3}$). Ako je $v = 0$ karta će se nalaziti u 1. špil, ako je $v = 1$ karta će se nalaziti u drugom špil, ako je $v = 2$ karta će se nalaziti u trećem špil.

Nakon raspodjele po špilovima karta dolazi na mjesto $7 + k$ između svih karata. Pozicija karte nakon druge raspodjele ponovo će biti određena koeficijentom k' pri dijeljenju sa 3 ($k' \in \{2, 4\}$). Raspodjelom karata dolazi na mjesto $7 + k'$. Treću raspodjelu promatramo na isti način. Koeficijent k'' pri dijeljenju sa 3 nakon treće raspodjele određen je sa $k'' = 3$. Raspodjele

1. TRILION –
1.000.000.000.000

$$10^{12}$$

Broj koji je relativno poznat svima. Oko sedamdeset triliona iznosi bruto nacionalni proizvod svih država na zemaljskoj kugli.

3. VIGINTILION

$$10^{63}$$

Broj toliko velik da bi njegove nule brojali samo za opkladu. Koristi se za određivanje broja zvijezda u vidljivom svemiru.

5. GUGOL

$$10^{100}$$

Broj Googol (po kome je pretraživač Google dobio ime, samo s greškom u spelovanju) koristi se da se izrazi broj 1 praćen sa 100 nula i prvi ga je upotrijebio 9-godišnjak Milton Sirota još 1940. godine.

„Matematika je – nauka mladih. Drukčije ne može ni biti. Bavljenje matematikom predstavlja takvu gimnastiku uma, da je za nju potrebna sva gipkost i izdržljivost mladosti.“ (N. Viner)

lom karata dolazi na poziciju $7 + k''$ tj. postaje jedanaesta karta u špil.

Najveći brojevi u matematici

Kada pomislimo na milijardu nečega (to je najčešće novac), mi razmišljamo o ogromnom broju. Pogledajte brojeve koji se koriste u matematičkim dokazima, a koji su mnogo veći od milijarde ili milijuna.

2. KVADRILION –
1.000.000.000.000.000

$$10^{15}$$

Broj zbog kojeg nas već pomalo zabole oči dok brojimo nule, koristi se za mjerenje proizvodnih linija globalnih kompanija.

4. CENTILION

$$10^{303}$$

Broj sa 303 nule... Svi bajtovi na internetu, kada se prebroje, ne bi dostigli ovu znamenku.

6. GUGOLPLEKS

$$10^{(10^{100})}$$

Gugopleks je 10 na gugol-tu potenciju. Broj čije bi ispisivanje nula u standardnom obliku praktično bilo nemoguće.

Priredila: Ivana Rimac, prof.

Tema o kojoj se u posljednje vrijeme dosta govori

Fenomen influencera

Influenceri su tema o kojoj u izadnje vrijeme dosta slušamo. Ljudi s utjecajem na određene skupine postoje još od davnina, ali se zbog napretka

ono što rade. Prema podacima za prošlu godinu, vrijednost globalne industrije influencer marketinga procjenjuje se na 1,07 milijardi američkih dolara.

društvenih mreža i digitalne komunikacije danas lakše ističu. Oni su različitih vještina, znanja profesija i profila i predstavljaju glas kojima potrošač vjeruje kod izlaganja mišljenja o određenom brendu i iskustva s njihovim proizvodom ili uslugom.

Društvene platforme kao odličan marketing

Prema Cambridgeovom rječniku, influencer je osoba koja vlastitim utjecajem dovodi do promjene načina na koji se ljudi ponašaju, primjerice kroz korištenje društvenih mreža. Nove generacije blogera i online influencerica, koriste platforme poput Facebooka, Instagrama, Snapchata i Twittera kako bi skrenuli pozornost na

Influenceri su pronašli svoj put i na našim prostorima. Nove i ambiciozne snage u svijetu mode, make-upa, književnosti i dizajna interijera prihvatile su društvene mreže kao najbolju platformu za uspješnu karijeru. Putem bloga, vloga, Youtube kanala i Instagrama može se zaviriti u svakodnevni život influencerica putem njihovih objava. Iako se većini profili temelje na onome što rade, pojavljuju se i mnoge spontane slike.

Stručnjaci komentiraju da su društvene platforme odličan marketing iz razloga što se korisnici brzo povezuju s influencerima. Pravi influencer-ski marketing najbolje se vidi u pojedincima koje nemaju toliki „zvjezdani“ status nego se reklamiraju putem vlastitih

objava koje s vremenom pre-rastaju u različite sponzorske ugovore i brendiranje poznatih proizvoda.

Vrlo je teško utvrditi najveće influencerice iz nekoliko razloga. Prvi je taj što svaki influencer ima određenu ciljanu publiku. Primjerice, influenceri koji brendiraju make-up imat će daleko veći odziv kod pratitelja, od onih koji reklamiraju izradu stolnjaka. Sljedeći je razlog nevjerovatan trend promjene u kojem se svakodnevno neka novost nameće kao *in* koji treba pratiti.

Jedan od razloga je i taj što broj pratitelja uvelike ovisi o suradnji influencerica s pojedinim brendom. Što je poznatiji brend ili marka, to će imati veći broj potencijalnih pratitelja. Što su jači sponzorski ugovori, to je veći dohvat kod ostalih korisnika društvenih mreža u svijetu. Naravno da su takve suradnje novčane, a iznosi su vrtoglavi.

Vodeći influenceri

Prateći Instagram i čitajući rezultate različitih natječaj a i glasova pratitelja, može se doći do pojedinih imena koja svakako iskaču u svijetu društvenih medija. Prema ovogodišnjim nagradama Cosmopolitana, jedna od influencerica godine je i novopečena mama Ella Dvornik s 360 tisuća pratitelja u kategoriji

„putovanja“. Među top influencerima našla se i mlada Ginge-rellica, Lucija Kontić sa gotovo 68 tisuća pratitelja. Lucija je fashion bloggerica koja je osvojila i nagradu Diablog Award 2018. u toj kategoriji, a ima i vlastiti Youtube kanal.

Gledajući ukupan broj samih pratitelja, ispred njih je daleko najpraćeniji nogometaš Luka Modrić, Dejan Lovren, pjevačica Severina pa i popularna kolumnistica **Andrea Andassy**. Djevojke koje su dospjele na ovu listu predstavljaju novi marketing, nove snage društvenih mreža i nove javne osobe u svijetu influencerica čije vrijeme tek dolazi.

Priredila: Barbara Damjanović, 3. a

Bali je najzapadniji otok Maloga sundajskog otočja (Indonezija), između Lomboka i Jave, 5.632 km², 3.900.000 stanovnika (2010). Također, to je i istoimena indonezijska pokrajina. Plodno tercijarno humlje izdiže se prema istoku u vulkanskom usponu Gunung Agung 3200 m nad morem. Otok je bogat rižom i kokoso-

vom palmom, kukuruzom i pamukom, duhanom i kavom, različitim voćem i stokom, a izvozi mnogo riže i dosta kave i stoke. Danas je najjača industrija na Baliju turizam, a zbog egzotične prirode, neki ga nazivaju rajem na zemlji.

Bali je destinacija za sve, budući da je jedinstvena mješavina modernih turističkih naselja

koja su se izvrsno nadopunila s prirodom i dugim pješčanim plažama. Tu je i bogato povijesno-vjersko naslijeđe, a stanovnici Balija su naročito ponosni što su uspjeli sačuvati vjersku tradiciju koja se očituje u svakodnevnom životu i u arhitekturi – veličanstvenim hramovima i palačama.

Bali -

Život stanovnika Balija je opterećen religijskim obvezama i zabranama, a svaki posao je reguliran strogim pravilima. Svaka kuća u dvorištu ima svetište često bolje građeno od kuće za stanovanje. Na otoku je nekoliko zajedničkih velikih svetišta

u kojima je desetak hramova različitih veličina i oblika. Naime, ima nebrojeno mnogo bogova kojima valja udovoljiti.

Otok Bali je bogat rižom i kokosovom palmom, kukuruzom, pamukom, duhanom, kavom, različitim voćem i stokom. Izvozi rižu, kavu i stoku. Stanovnici su više orijentirani na zemljoradnju nego na more i ribarstvo. Najveća industrija na Baliju je, dakako, turizam, a na otočkom raju nema nikada zime. Duge pješčane plaže i kokosove palme su obalna sceno-

Hrana na Baliju je fantastična. Zbog odlične ponude, niskih cijena, ali i relativno malo supermarketa, gotovo i nema smisla kuhati kod kuće. Ali zato je na svakom uglu *warung* ili restoran s lokalnom ili zapadnjačkom hranom. Lokalna hrana su *nasi goreng* (pržena riža s povrćem i često piletinom), *mie goreng* (prženi rezanci na isti način), *nasi campur* (razne vrste mesa i povrća na podlozi

od riže) i riblji specijaliteti od bijele ribe, lignji i kozica.

Hrana je za europske pojmove dosta začinjena, ali je zato ponuda europskih i meksičkih jela te burgera isto odlična. Također su popularne voćne salate i shakeovi od nama poznatih, ali i egzotičnih, vrsta voća.

Zanimljivosti Balijske:

- Bali se nalazi na krajnjem jugu Republike Indonezije koja se sastoji od oko 17 500 otoka
- službeni jezik je indonežanski, a valuta je rupi
- prosječna godišnja temperatura je 27° C, a od studenog do ožujka padaju monsunske kiše
- veći dio stanovništva otoka su hinduisti.

Bali je već godinama jedna od destinacija iz snova za surfere - i to s razlogom! Jedinstven je to spoj predivne prirode, prijateljske kulture i odličnih valova, s ipak dobrom infrastrukturom i bogatom ponudom smještaja i hrane. Iako ima nekoliko previše izgrađenih i "upropaštenih" dijelova, većina otoka je i dalje predivna, s netaknutom prirodom malo dalje od svakog turističkog centra. Zbog svih tih razloga je Bali vjerojatno i najbolja destinacija za surfere koji se odluče na avanturu izvan Europe!

Valentina Mijočević i Inga Andelić, 3. a

raj na zemlji

grafija tog egzotičnog otoka, a koralji i biseri krase zanimljivo podmorje. Visoki valovi privlače ljubitelje surfanja. Ovaj tropski otok je toliko slikovit da će vam se u prvi tren činiti nestvarnim.

Osam savjeta za zdravu prehranu

Jedite raznovrsnu hranu

Za dobro zdravlje trebamo više od 40 različitih hranjivih tvari dnevno. Nijedna hrana ne može osigurati sve hranjive tvari, zato trebamo jesti raznovrsno. Uravnotežen unos je uvijek bitan! Ako ste pojeli više masnoća za ručak, smanjite njihov unos za večeru, a ukoliko ste pojeli veću količinu mesa za obrok, sutra dan birajte ribu.

Temeljite svoju prehranu na hrani bogatoj raznovrsnim ugljikohidratima

Temeljite svoju prehranu na raznovrsnim ugljikohidratima. Većina ljudi ne jede dovoljno hrane kao što su kruh, tjestenina, riža, druge žitarice i krumpir. Više od polovine kalorija u

vašoj prehrani treba doći upravo iz tih namirnica.

Uživajte u voću i povrću

Mnogi ne jedu dovoljno voća i povrća, iako ova grupa namirnica pruža važne zaštitne hranjive tvari. Pokušajte jesti barem pet porcija dnevno.

Održavajte zdravu tjelesnu težinu i osjećajte se dobro

Tjelesna težina koja je optimalna za vas ovisi o mnogim čimbenicima, uključujući spol, životnu dob, tjelesnu visinu i nasljedne faktore. Nakupljanje viška masnoće je posljedica unosa većeg broja kalorija nego što nam je potrebno. Višak kalorija može doći iz bilo koje hranjive tvari koja sadrži kalo-

rima koji računaju ukupan dnevni unos kalorija.

Jedite redovito

Preskakanje obroka, osobito doručka, može dovesti do pregladnjivanja, što često rezultira prejedanjem. Međuobrok između obroka pomaže kontroliranju gladi, ali međuobrok je samo međuobrok – nije potrebno jesti veliku količinu hrane.

Pijte dovoljno tekućine

Odrasli trebaju piti najmanje 1,5 litre tekućine dnevno, što često može biti i više ako je jako vruće ili ako smo fizički

rije – bjelancevine, masti, ugljikohidrata ili alkohola, s time da masti sadrže najveći izvor kalorija. Redovita tjelesna aktivnost je dobar način potrošnje energije i pomaže nam da se dobro osjećamo.

Jedite umjerene porcije – smanjite unos hrane, nemojte je eliminirati

Ako jedete razumne porcije, lakše je jesti svu hranu koju volite, bez da je potpuno izbacite s jelovnika. Gotova jela mogu predstavljati praktičan način za kontrolu veličine jela jer često imaju i kalorijsku vrijednost na pakiranju kako bi pomogli

aktivni. Osim vode, za nadoknadu tekućine tekućine dobar izbor su voćni sokovi, bezalkoholna pića, čaj, mlijeko i slično.

Budite aktivni

Umjerena tjelesna aktivnost pomaže sagorjeti dodatno unesene kalorije. Ona je također dobra za srce i krvotokni sustav te za cjelokupno zdravlje. Koristite stepenice umjesto lifta, prošetajte za vrijeme pauze za ručak. Ne morate biti sportaš da biste bili u pokretu.

Priredila: Gabriela Boras,

1. a

Začinite svoje obroke okusom, bojom i mirisom

Jestivo cvijeće

Iako je čudno za čuti, cvijeće je moguće jesti i postoje određene vrste cvijeća koje su jestive. Konzumiranje cvijeća je tradicija stara tisuće godina. U mnogim jelima Bliskog istoka i Perzije koristile su se latice ruža, cvijet trešnje i krizanteme u Japanu i tako dalje. Cvijeće ne samo da je lijepo i ukrašava prirodu, ono je i ukusno i poznato je korištenje cvijeća u ugostiteljskim kuhinjama, više u daljim zemljama nego kod nas. Razne vrste cvijeća su zdrave, kao na primjer cvijet ruže pomaže pri radu crijeva i jetre, cvijet kamilice osnažuje imunitet, begonija eliminira toksine, krizanteme liječe gripu i prehladu i slično. Kod odabira cvijeća važno je da se bira ono udaljeno od prometnica. Kažu da je najbolje vrijeme za branje cvijeća ujutro ranije ili navečer kada je sadržaj vode dosta velik. I što je najvažnije, prije svake upotrebe oprati cvijeće, a cvijeće se može pripremati u raznim oblicima.

S obzirom da je proljeće, učenica naše škole izradila je prigodan plakat o jestivom cvijeću te ukratko detaljnije objasnila pripremu i upotrebu jestivog

cvijeća u kuharstvu i slastičarstvu.

Začinite svoje obroke okusom, bojom i mirisom... jestivim cvijećem

Cvijeće može biti zanimljiv dodatak svim jelima, a osobito kada se koristi svježe. Jestivim cvijećem možete ukrašiti salate, sladolede, kolače, torte te svoje omiljeno piće. Cvijeće se tradicionalno koristi i termički obrađeno, npr. cvijet tikvice u talijanskoj kuhinji, latice ruže u indijskoj kuhinji, cvijeće se koristi kao začini za pripremu čaja. Mogućnosti su neograničene. Za sigurno korištenje cvijeća u pripremi jela treba se držati nekoliko pravila jer ono potencijalno može biti štetno, čak i opasno po život: a) jedite jestivo cvijeće - ako niste sigurni je li jestivo svakako to provjerite npr. u knjizi o jestivom cvijeću i biljkama,

b) jedite cvijeće koje ste sami uzgojili ili za koje znate da je sigurno za konzumaciju, odnosno ne jedite cvijeće iz cvjećarne ili s javnih površina koje je vjerojatno zagađeno i/ili tretirano kemikalijama, jedite samo latice, sve ostale dijelove cvijeta

potrebno je ukloniti prije jela, ako patite od alergija, cvijeće u prehranu uvodite postupno.

Da biste očuvali svježinu cvijeća, stavite ih na vlažne papirnate ubruse te u hermetički zatvoren spremnik koji držite u hladnjaku, savjetuje Treehugger. Neko će cvijeće na ovaj način održati svježinu i do deset dana. Uvelo cvijeće možete osvježiti u ledenoj vodi.

Evo popisa nekih vrsta jestivog cvijeća: cvijeće biljaka roda allium: luka, poriluka, vlasca i češnjaka - jestivo je kao i svaki dio ovih biljaka, bogate arome

bosiljak - cvijet bosiljka sličan je okusu lišća no blaži

cikorija - plave latice su blago gorke, pupoljci se mogu konzervirati

cvijeće citrusa: naranče, limuna, limete, grejpa, kumkvata (kineske naranče) - cvjetovi su vrlo slatki i mirisni

fuksija - prekrasan ukras i pikantan okus

gladiola - blagog okusa, zanimljiv ukras, a mogu se i puniti

hibiskus - najčešće se koristi za pripremu čaja, oporog okusa

kadulja - blažeg okusa listova

kamilica - cvijeće je malo, nalik su tratinčicama, slatkastog okusa (može izazvati alergiju kod osoba alergičnih na ambroziju)

karanfil - latice su slatke poput mirisa karanfila

korijander - cvijetovi su sličnog okusa kao i lišće, neki ga vole, neki mrze koromač (komorač) - žuti cvjetovi slatkastog su okusa kao i cijela biljka

lavanda - slatkasto, pikantno i mirisno cvijeće, može se koristiti kao dodatak i slatkim i slanim jelima

ljubičice - cvjetnog, slatkog okusa

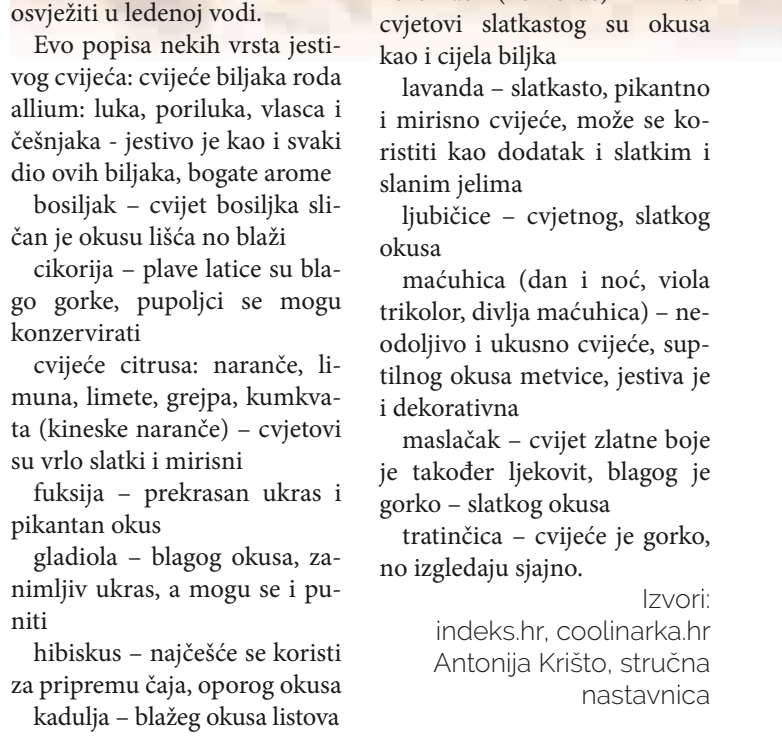
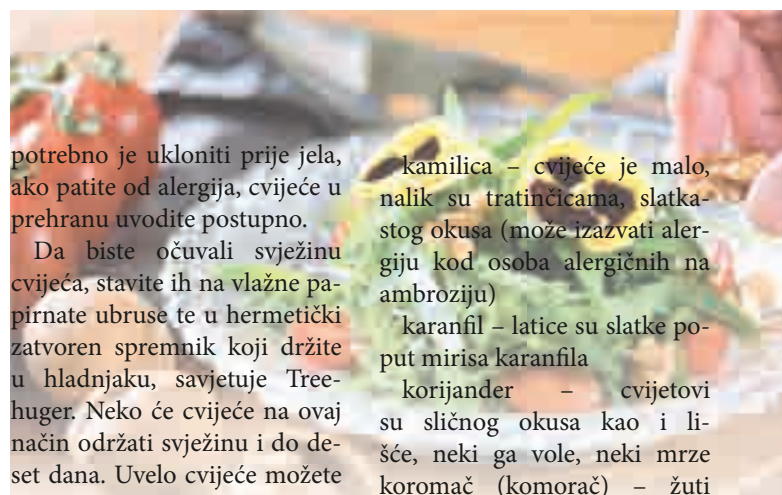
maćuhica (dan i noć, viola triokolor, divlja maćuhica) - neodoljivo i ukusno cvijeće, suptilnog okusa metvice, jestiva je i dekorativna

maslačak - cvijet zlatne boje je također ljekovit, blagog je gorko - slatkog okusa

tratinčica - cvijeće je gorko, no izgledaju sjajno.

Izvori:

indeks.hr, coolinarka.hr
Antonija Krišto, stručna
nastavnica

Šafran – jedan od najskupljih začina na svijetu

Šafran je kao začini poznat još od davnina, koristili su ga u Mezopotamiji, a spominje se i u Bibliji. On je simbol bogatstva i mudrosti kako materijalnog tako i duhovnog. Naziv je dobio po perzijskoj riječi "za'faraon", što znači "budi žut". Danas je jedan od najskupljih začina na svijetu. Pravo podrijetlo šafrana još nije poznato, ali se nagađa da šafran potječe iz Irana, iako neki smatraju da potječe iz Grčke i Mezopotamije. Upotrebljavao se u Mezopotamiji prije 5000 godina. Stari Rimljani su njime krasili postelju mladenaca, a Kleopatra ga je koristila za maske za lice.

Predstavljao je simbol mudrosti i bogatstva.

Za šafran se kaže da je kralj začina zbog njegove visoke cijene na tržištu. Cijena šafrana je visoka zbog njegovog specifičnog prikupljanja. Cijena kilograma šafrana na tržištu se kreće od 870 KM do 8700 KM.

Šafran cvjeta tijekom proljeća, a cvjetanje traje do 20 dana. Sakupljaju se vrhovi tučaka kojih ima tri i koji se ručno odvajaju od tučka. Poslije toga se suše i samelju. Sakupljanje se vrši po danu, kada su cvjetovi otvoreni. Na površini od oko 1000 kvadratnih metara može biti do 150.000 cvjetova,

a za samo 1 kg ovog začina potrebno je ubrati od 80.000 do 150.000 cvjetova.

Danas se najviše uzgaja u Iranu, Francuskoj, Maroku,

Španjolskoj, Turskoj i Austriji. Godišnja proizvodnja šafrana je oko 200 tona.

Priredila: Sunčica Laganin, 4. a

Zanimljivosti o svjetskim atra

jedjela i potrebno je ponovno premazivanje. To se ne radi samo radi lijepih fotografija koje će napraviti turisti. Naime, most se nalazi u zaljevu u kojem je gusta magla vrlo česta pojava, a ujedno je to mjesto stalnih letova helikoptera i zrakoplova (koji slijeću i uzlijeću iz zračne luke u San Franciscu), a upravo korištena nijansa narančaste najbolje ističe most u magli i čini ga vidljivijim.

Hong Kong

Ovaj nevjerovatni grad ima više nebodera nego bilo koji drugi grad u svijetu, čak i više od New Yorka.

čuvena kao turistička atrakcija, ali za više od 600 Parižana ona predstavlja svakodnevno radno mjesto.

Vatikan

Ukoliko ste ljubitelj muzeja, krenite put Rima, točnije Vatikana. Najmanja država na svijetu vlasnik je najbogatije muzejske riznice na svijetu.

Jeste li znali da London ima najveći broj međunarodnih turista u svijetu ili da se 40 % njujorške podzemne željeznice nalazi iznad zemlje i funkcionira 24 sata dnevno? U ovom članku pročitajte zanimljivosti o nekim svjetskim atrakcijama, koje možda niste znali.

Golden Gate Bridge

Jedan od najpoznatijih mostova na svijetu, unatoč nazivu, nije zlatne nego narančaste boje. Most duguje naziv zaljevu u kojem se nalazi, a ne svojoj boji. Još jedna zanimljivost je da bojenje ovog mosta nikad ne prestaje. Most je toliko veliki da, kada se završi bojenje, već je na drugom kraju boja izbli-

Australija

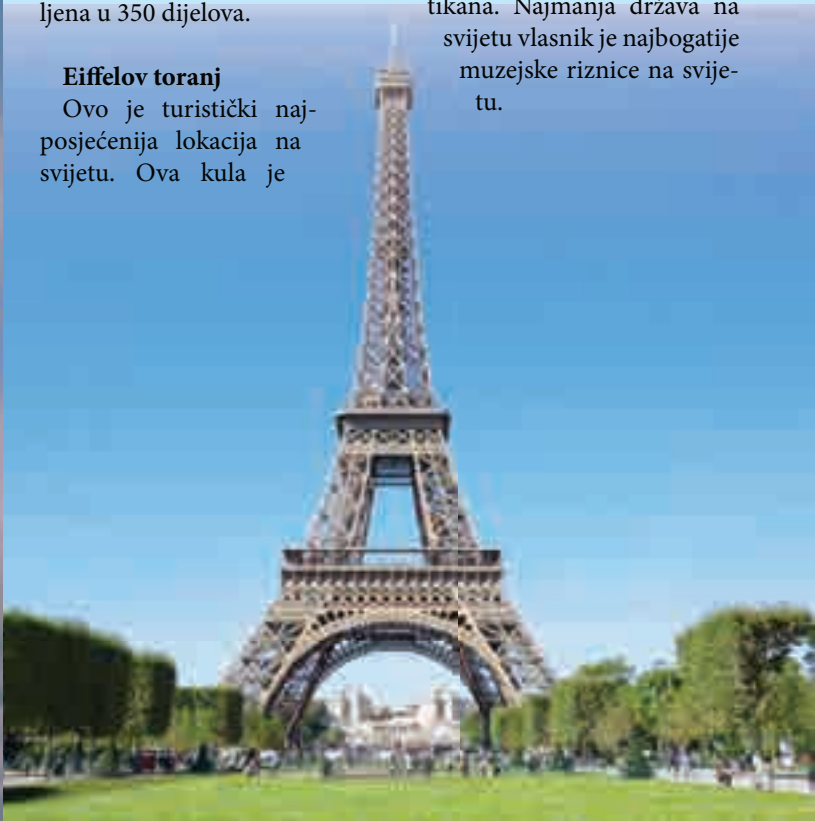
Jedina država na svijetu koja je istovremeno i kontinent. Možda niste znali da Australija ima više od 10.000 prelijepih plaža.

Kip slobode

Iako danas predstavlja čuveni američki simbol, ova gigantska statua je napravljena u Francuskoj, a do New Yorka je transportirana brodom rastavljena u 350 dijelova.

Eiffelov toranj

Ovo je turistički najposjećenija lokacija na svijetu. Ova kula je

kcijama, koje možda niste znali

Veliki kineski zid

Bez obzira na sve tvrdnje u enciklopedijama tipa "vjerovali ili ne", ova grandiozna građevina ipak nije vidljiva sa Mjeseca, što je potvrdila i NASA.

Hollywood

Čuveni Hollywood znak postavljen je daleke 1923. godine kao privremena reklama namijenjena kupcima nekretnina. Iako je tu trebao stajati samo

godinu dana, 80-ak godina kasnije ovaj znak i dalje stoji kao simbol nade mnogih oportunisti koji u Los Angeles dolaze u potrazi za srećom u najvećoj filmskoj industriji. Zbog neostvarenih snova o filmskoj slavi mnogi neostvareni glumci, redatelji i scenaristi okončali su svoj ži-samoubojstvom

pa zbog toga mnogi smatraju ovaj znak ukletim.

Sagrada Familia

Najpopularnija turistička atrakcija Barcelone još uvijek nije završena i s prekidima njezina izgradnja traje još od 1882. godine. Jedan od osnovnih razloga za ovako dugo vrijeme gradnje je taj što se financiranje radova vrši isključivo od donacija.

Walt Disney World Resort

Čuveni tematski park je najpopularnije mjesto takve vrste na svijetu, a svakako i najveće. Na jednom mjestu nalazi se više tematskih parkova, hotela, kampova i zabave, a po veličini može parirati mnogim gradovima, štoviše - Disney World zauzima dvostruko veću površinu od Manhattana.

(Izvor: www.turizamiputovanja.com)

VICEVI

Upisao se Perica da trenira plivanje i kaže treneru nakon nekoliko minuta:

- Idem ja kući.
- A, zašto?
- Pa nisam više žedan.

Kaže policajac plavuši:

- Dajte mi, molim vas, svoje ime.

A na to će plavuša:

- A, kako ću se onda ja zvati?

Zaglavile se plavuša i crnka u liftu.

Dere se plavuša: UPOMOĆ, UPOMOĆ!

Na to će crnka: Bolje da se deremo zajedno.

Plavuša: ZAJEDNO, ZAJEDNO!

Dode Perica kući i kaže tati:

- Danas sam dobio 5!
- Bravo sine! A iz čega?
- 4 iz tjelesnog i 1 iz matematike!

Kaže Perica tati:

- Tata, danas kada je učiteljica u školi postavila pitanje, jedini sam ja digao ruku.

Tata:

- Koje je pitanje bilo?

Perica:

- Tko je razbio prozor?

Perice, juče opet nisi bio u školi – kaže učiteljica.

- Baka mi je bolesna.
- Svaki put kada izostaneš iz škole, tebi je baka bolesna. – Ne vjerujem u to!
- Znam, učiteljice, i mi smo počeli sumnjati da baka folira
- odgovori Perica.

Ulazi plavuša u prodavaonicu pa pita:

- Imate li naočale?
- Za sunce?
- Ma jok, za mene!

Upoznaj plavuša nekog lika u noćnom klubu i on joj se pohvali:

- Ja sam plastični kirurg!

A plavuša će na to:

Jao, a izgledate kao pravi!

E ovako je nastalo
kinder jaje...

Idu dva pileta u kafić...

i piju, piju, piju, piju, piju...

JUTRO

Plavusa peca ribu
pola sata a riba ni da
trzne.

Utom nailazi
ribocuvar i kaze
plavusi:

- "Izvinite gospodjo
ali ovdje mozete
pecati samo sa
dozvolom!"

Na to ce plavusa:

- "Joj jesam ja glupa,
ja citavo vrijeme
pokusavam sa
glistama."

Biseri iz naše škole

• Oni su izgubili rat jer su se
svađali!

Ma ja, pa ja, moja ti!

• Profesorice, ja ne znam
pokazivat na karti.

A, ništa, onda ćemo vam
dat' kompas pa tražite ovce!

• A i ova škola više, baš
moram odmorit' moždane
vilice!

• Ovdje je normalno da ništa
nije normalno!

• Uzgoj stanovništva!

Priredile: Iva Cvitković i Jelena
Soldo, 3. a

**Ono kad vidim da mi
je baterija na 1%**

Često čujemo da se modni trendovi ponavljaju

Moda nekad i danas

Koliko nam se puta dogodilo da smo gledali stare spotove, filmove ili serije i makar se nakratko nasmijali zbog odjeće ili frizura koje su se tada nosile?

Afro-frizure, minival, napirana kosa ili kričave boje, preveliki puloveri i majice, lude trapezice i šljokice, sportske tenisice na suknje, preveliki okviri naočala... Da, 70-e, 80-e i 90-e su bile lude godine eksperimentiranja modom i prave modne revolucije u usporedbi s ranijim desetljećima.

Posebna se revolucija dogodila u izgledu kupaćih kostima. Nekada su žene hodale plažama gotovo potpuno odjevene. Nosile su haljine vrlo teških materijala kako se ne bi podigle u vodi, a ispod haljine su oblačile korzete. U to su vrijeme moral i čednost bili ispred svega, stoga se pazilo da ženski atributi budu dobro skriveni. Danas se stanje u potpunosti promijenilo. Žene danas odijevaju malene kupaće kostime - bikinije.

Modni trendovi su se stalno mijenjali

Moda 90-ih se vraća u velikom stilu

Bunt iz 80-ih se produbljuje, počinje se eksperimentirati s tetovažama i pirsinzima, otkrivanje pupka, kožne jakne te kombinacija raznih stilova, ponajviše *grungea*. Kao što često čujemo, moda se ponavlja. Ovaj put u obliku „hipstera“. Danas ih susrećemo gotovo svakodnevno, a ono u čemu su najbolji jest kopiranje mode 90-ih. Svjesni smo da je današnja moda miks svega - prošlosti i futurističkih kreacija.

Marija Arapović, 1. a

Današnja moda je miks prošlosti i futurističkih kreacija

NASMIJANI STUŠKO | List učenika Srednje turističko-ugostiteljske škole u Mostaru

OSMOSMJERKA

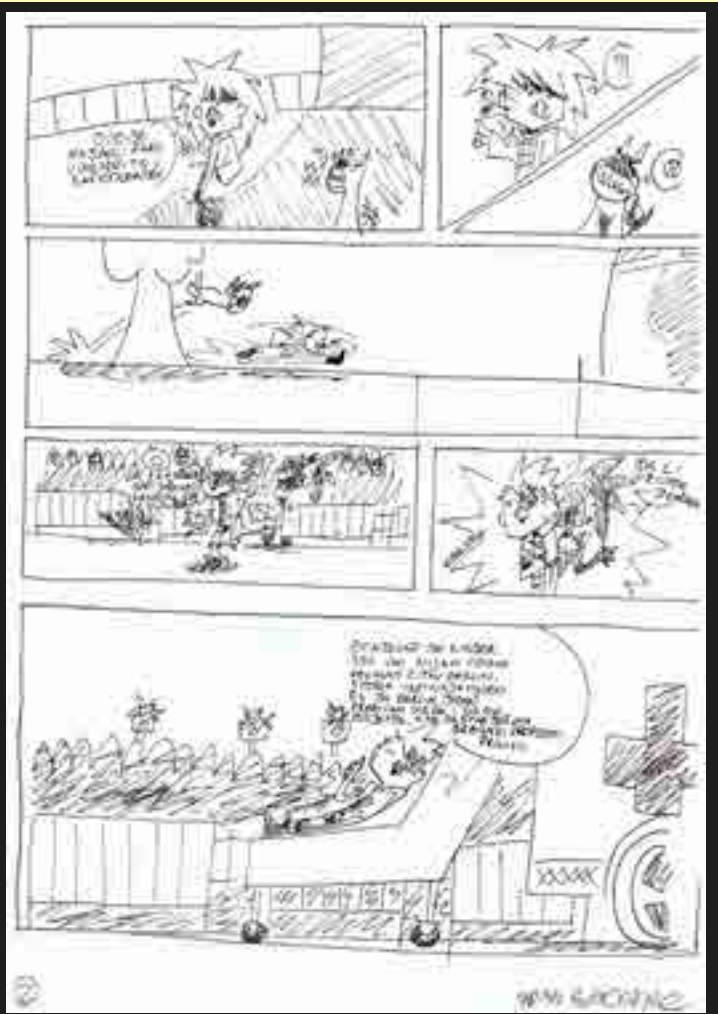
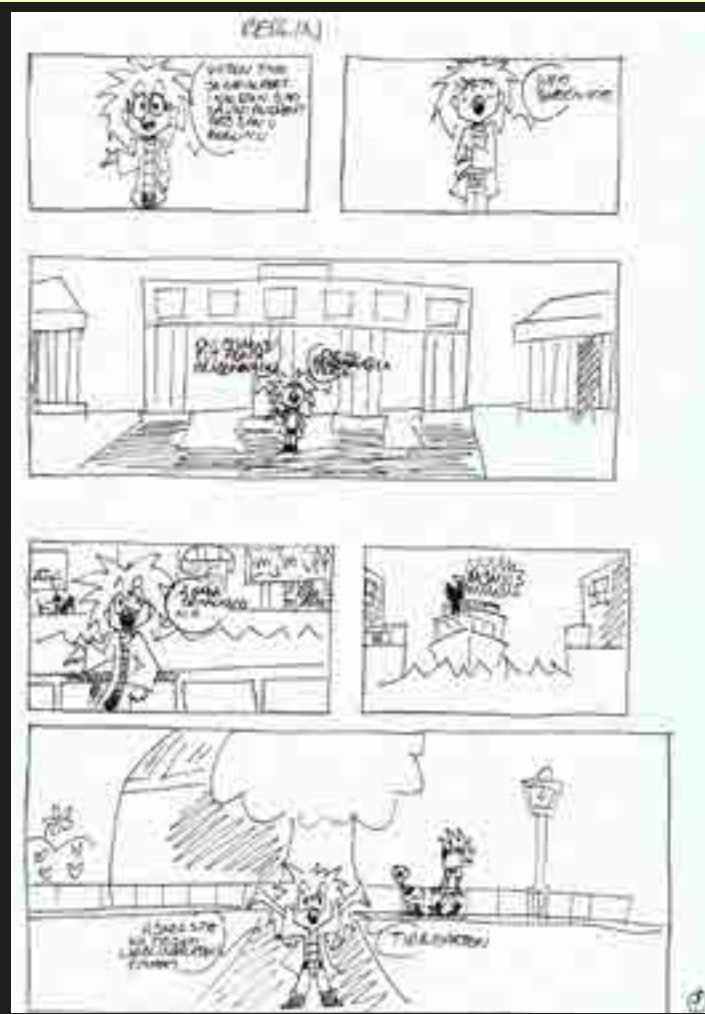
Š	S	A	N	K	N	J	I	G	A	E	A	E	A	L	Z
K	U	A	I	K	Č	A	T	O	K	J	K	L	O	I	E
A	V	S	C	Ž	A	R	E	R	I	V	A	G	D	T	L
I	L	A	K	I	S	N	A	M	T	O	L	A	S	T	E
R	Ć	R	I	R	I	T	O	K	K	U	N	A	E	L	N
O	I	M	M	K	S	T	K	K	M	Ž	Š	I	V	E	O
N	R	A	I	I	A	R	T	A	E	I	O	I	Z	M	E
T	D	V	N	N	J	I	C	N	M	K	S	I	N	I	L
I	O	I	A	N	I	E	A	Š	E	P	S	E	O	X	E
T	M	T	J	B	G	Ć	I	L	R	N	R	T	B	N	M
A	A	A	S	I	R	Š	G	E	T	U	I	A	I	O	A
N	K	G	E	H	E	I	S	O	M	M	O	N	V	V	K
I	U	A	R	U	N	L	N	P	O	I	A	N	Š	A	K
C	L	L	O	V	E	K	O	K	O	L	I	K	I	N	C
N	E	U	M	Y	O	L	O	O	P	L	I	N	O	V	E

Odgovori i odgovore pronadi u osmosmjerci ☺

- Najveći kršćanski blagdan _____
- 8.3. obilježava se _____
- Prvi hrvatski roman _____
- Glavni grad Egipta _____
- Koji je brod potonuo 1912. g. _____
- Velika panda prebiva na prostorima koje zemlje _____
- Američki pjevač (1977.) poznat pod nazivom The King _____

- Grad Bosne i Hercegovine na moru _____
- Životinja koja mijenja boju _____
- Kojim imenom je oboren svjetski rekord na Kupresu _____
- S obzirom na agregatna stanja u kojima tvari mogu biti razlikujemo krutine, tekućine i _____
- Kiselo voće puno vitamina C _____
- Sposobnost tijela da vrši rad je _____
- Valuta Republike Hrvatske _____
- Kratica od izraza „You only live once“ _____
- Zbirna imenica od imenice list _____
- Američka reperica (Anaconda, Chun-Li, Super Bass) _____
- Ženski bend iz Srbije (Uno momento) _____
- Govoriti neistinu - _____
- Ugovor u kojem hotel dio smještajnih kapaciteta daje na raspolaganje putničkoj agenciji jednom riječju nazivamo _____
- Tradicionalno jelo naših krajeva, priprema se za vrijeme novogodišnjih blagdana _____
- Johnny Depp po zanimanju je _____
- Britanski ženski bend koji pobijedio na X-Factoru 2011. g. _____
- Svjetlo na semaforu koje označava dozvolu prolaza _____
- Neomeđena ravna crta _____
- Grana biologije koja proučava građu živih organizama _____
- Pronađite još i riječi: ŠIŠMIŠ, AKT, MORE, SOM, BIH, SPOL, LOVE, OKNO, SAN, LASTE, ŽAR, OKO, KOTAČ, POL, KEKS, NIZ, KNJIGA, LAK, OVAN, LIK, OKOMITO, KRIŽ, SIN, KOALA, VINO, IGLE, KOB, ART, EKV.

Jelena Soldo, 3. a

SREDNJA TURISTIČKO-UGOSTITELJSKA
ŠKOLA U MOSTARU

*U povodu 15. svibnja, Dana škole i njezina 66. rođendana,
u p u ć u j e m o*

Zahvalnicu

*kao pismenu izjavu duboke zahvalnosti svim našim dragima suradnicima,
poslovnim prijateljima i sponzorima:*

Jure Miličević
Vlado Leko – Soling
Agencija Rif – Ruža Gugić
Pekarna Ana Maria
Mesna industrija Šišović
Grad Mostar
Ministarstvo gospodarstva HNŽ-a i Tim za
implementaciju projekta BACAR
Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i
športa HNŽ-a
Zavod za školstvo Mostar
Kras oprema
Miro Leko
Pekarna Mišić
Marko Novak
Tomas Bevanda
Blago Krešić
Ivan Džidić
Tomislav Raguž
Andrija Kikaš

Dijana Gupta
Ivica Vasilj
Josip Katić
Ivo Džeba
Davor Ljubić, G-tour Međugorje
Tomislav Kraljević
Vinarija Crnjac - Zadro
Fram-Ziral Mostar
Studentski dom Mostar
Turistička zajednica HNŽ-a
Radiotelevizija Oscar C
Educa d.o.o.
Hotel Mepas
Marica Bukvić
Slavo Bago
don Ilija Drmić
Stjepan Galić
Marin Knezović - Lupino
STR Koržan

*Svoju zahvalnost kao uzdarje izražavamo mišlju:
Poslije ovoga života ne ostaje ono što smo sakupili, nego ono što smo dali!*

RAVNATELJ, NASTAVNIČKO VIJEĆE,
ŠKOLSKI ODBOR, DJELATNICI I UČENICI
Srednje turističko-ugostiteljske škole u Mostaru

Ante Perko

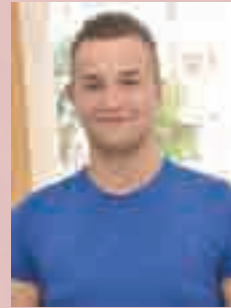
Ariana Knezović

David Đogić

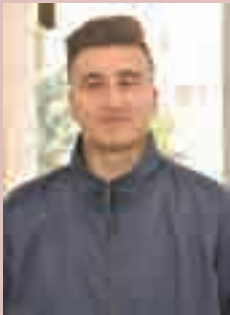
Emily Mae Long

Franjo Džalto

Gabrijel Stojkić

Hrvoje Bojčić

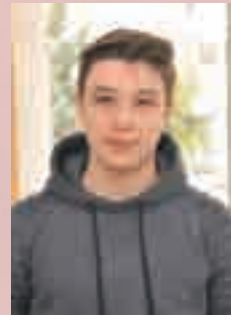
Hrvoje Vasilj

Ivana Smiljanić

Izabela Lovrić

Jakov Šunjić

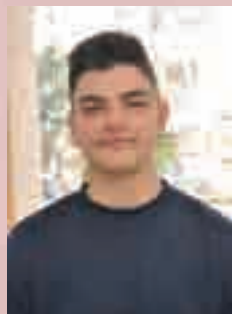
Petra Ivanković

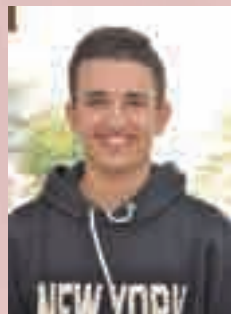
Sandi Gosto

Snježana Stojanović

Toni Martinović

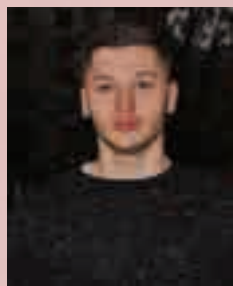

Željko Puljić

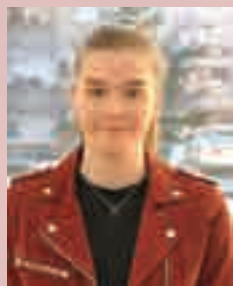

razrednica Antonija
Krišto

3. d kuhari

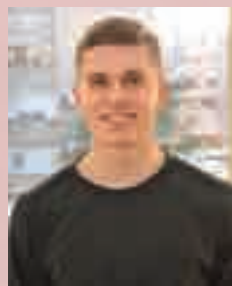
Aid Maksumić

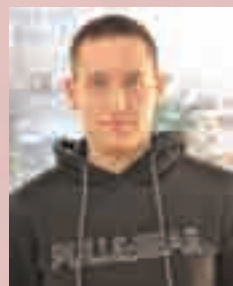
Ana Maria Vidović

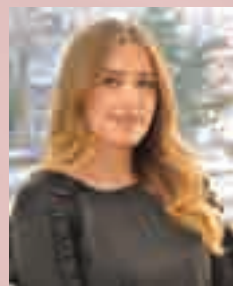
Antonija Glibo

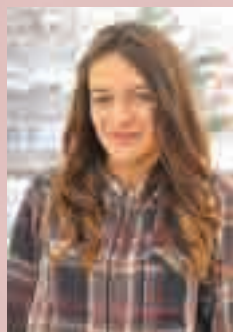
Antonio Božić

Antonio Puljić

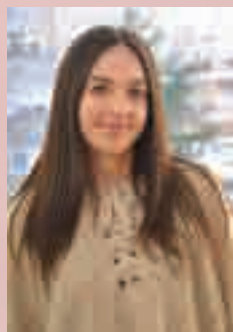
Anja Miladin

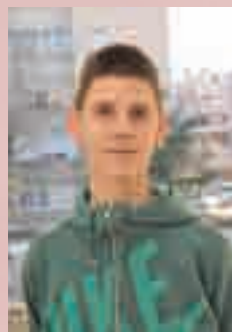
Dajana Gatalo

Davor Drljo

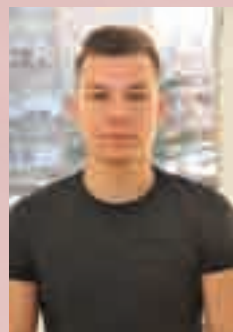
Ena Krtalić

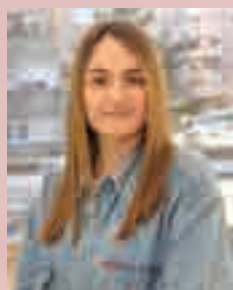
Filip Grubešić

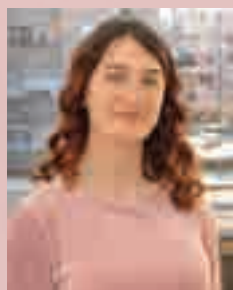
Filip Palameta

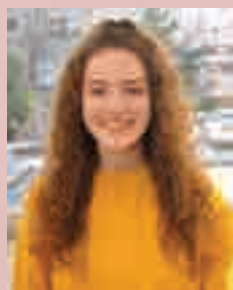
Ivan Bilić

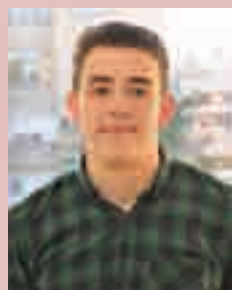
Ivana Šušnja

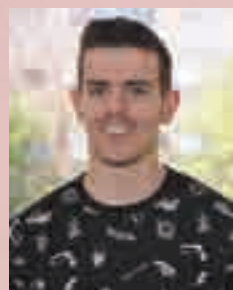
Ivona Šunjić

Maria Ema Mijan

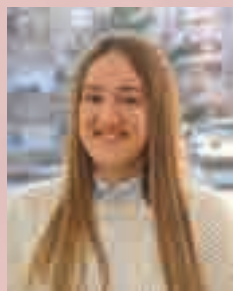
Marin Pehar

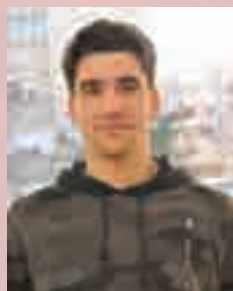
Marino Biokšić

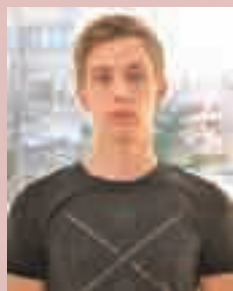
Marita Krešić

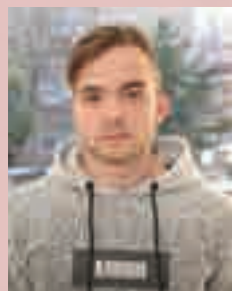
Matea Kraljević

Robert Miljko

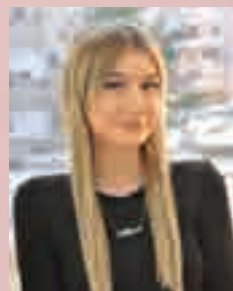
Robert Sesar

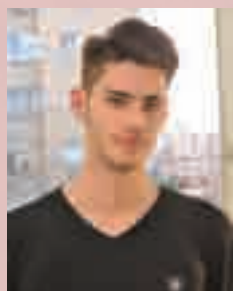
Sandro Soldo

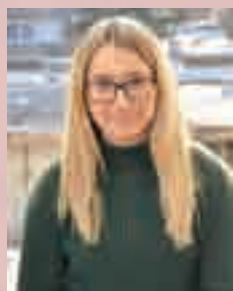
Sara Pavlović

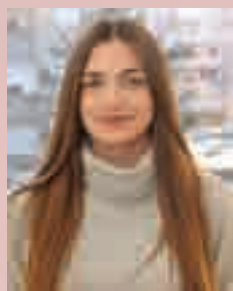
Sarah-Hena Behlulović

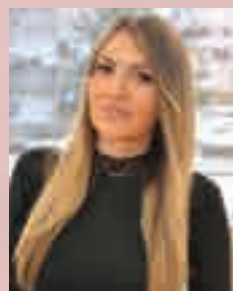
Stipe Rozić

Sunčica Laganin

Vana Antonela Ćorić

razrednica Ivana Bazina